

Utgiftsområde 23

Areella näringar, landsbygd och
livsmedel

Utgiftsområde 23 – Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	8
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	10
2.5	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	11
2.6	Resultatredovisning.....	12
2.6.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	12
2.6.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	17
2.6.3	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	39
2.6.4	Skog.....	40
2.6.5	De samiska näringarna.....	44
2.7	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	46
2.7.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	46
2.7.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	46
2.7.3	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	49
2.7.4	Skog.....	49
2.7.5	De samiska näringarna.....	50
2.8	Politikens inriktning	50
2.8.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	51
2.8.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	51
2.8.3	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	54
2.8.4	Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt	54
2.8.5	De samiska näringarna.....	55
2.9	Budgetförslag.....	55
2.9.1	1:1 Skogsstyrelsen.....	55
2.9.2	1:2 Insatser för skogsbruket.....	57
2.9.3	1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	58
2.9.4	1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	59
2.9.5	1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	60
2.9.6	1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar.....	61
2.9.7	1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	62
2.9.8	1:8 Statens jordbruksverk.....	63
2.9.9	1:9 Bekämpning av växtskadegörare	65
2.9.10	1:10 Gårdsstöd m.m.....	66
2.9.11	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.....	67
2.9.12	1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk.....	68
2.9.13	1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk.....	69
2.9.14	1:14 Livsmedelsverket.....	70
2.9.15	1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	72
2.9.16	1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	73
2.9.17	1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	74
2.9.18	1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	76

2.9.19	1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	78
2.9.20	1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	79
2.9.21	1:21 Åtgärder på fjällägenheter.....	80
2.9.22	1:22 Främjande av rennäringen m.m.....	81
2.9.23	1:23 Sveriges lantbruksuniversitet.....	81
2.9.24	1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	83
2.9.25	1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	84
2.9.26	1:26 Nedsättning av slakteriavgifter	85
2.9.27	1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet.....	86
2.9.28	1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	87
2.9.29	1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	88
2.9.30	1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027.....	89
2.9.31	1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	91

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Skogsstyrelsen	533 764
1:2 Insatser för skogsbruket	594 373
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	171 348
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	116 041
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	67 778
1:8 Statens jordbruksverk	740 665
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	15 000
1:10 Gårdsstöd m.m.	5 637 032
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	149 000
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	27 200
1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	109 000
1:14 Livsmedelsverket	327 670
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	204 160
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46 913
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 068 306
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 468 013
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	92 330
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	1 529
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	125 915
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 160 339
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	738 664
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
1:26 Nedsättning av slakteriavgifter	81 837
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	21 000
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	53 000
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	115 000
1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 000 000
1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027	1 538 900
Summa anslag inom utgiftsområdet	19 373 352

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för skogsbruket	130 000	2024–2026
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	120 000	2024–2025
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	20 000	2024–2025
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 500 000	2024–2025
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 800 000	2024–2025
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 600 000	2024–2029
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	110 000	2024–2029
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	350 000	2024–2029
1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	3 105 900	2024–2029
1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	3 905 900	2024–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	12 641 800	

2 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Efter ett val som inneburit ett regeringskifte ska budgetpropositionen överlämnas till riksdagen inom tre veckor efter det att en ny regering har tillträtt. Denna budgetproposition omfattar, trots den korta tid som stått till förfogande, många viktiga reformer. Det har dock inte varit möjligt för regeringen att föreslå nya mål för utgiftsområden eller ge den redovisning av resultat som enligt budgetlagen (2011:203) ska ingå i budgetpropositionen ett innehåll som fullt ut återspeglar regeringens politik.

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel omfattar verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, landsbygd, livsmedel, djur, skog och jakt samt rennäring och andra samiska näringar. Utgiftsområdet omfattar även verksamhet inom utbildning och forskning.

Myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Centrala djurförsöksetiska nämnden, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och vissa verksamheter vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	Utfall 2021	Budget 2022 ¹	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
1:1 Skogsstyrelsen	532	583	593	534	548	537
1:2 Insatser för skogsbruket	662	706	676	594	594	594
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	161	165	165	171	180	199
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	128	134	134	116	124	129
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	10	10	10	10	10	10
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	484	267	282	133	133	133
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	32	53	52	68	68	68
1:8 Statens jordbruksverk	623	621	613	741	738	778
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	12	15	15	15	15	15
1:10 Gärdsstöd m.m.	6 946	7 545	7 545	5 637	8 910	7 112
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	129	167	167	149	154	156
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	12	76	63	27		
1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	152	174	171	109		
1:14 Livsmedelsverket	271	341	345	328	345	369
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	174	200	192	204	166	166
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	43	47	45	47	47	47
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 195	5 719	5 156	2 068	1 297	927
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 705	4 183	3 214	1 468	1 159	784
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	251	92	89	92	20	20
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	14	24	24	24	24	24
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	1	2	2	2	2	2
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	120	136	135	126	126	126
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 170	2 135	2 135	2 160	2 220	2 261
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	676	714	707	739	739	739
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1	1	1	1	1	1
1:26 Nedsättning av slakteriavgifter	102	82	72	82	82	82
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	25	25	25	21	150	370
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027		102		53	164	189
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027		120	30	115	196	229
1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027				2 000	2 800	2 800
1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027				1 539	1 914	1 914
Totalt för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 630	24 439	22 656	19 373	22 926	20 782

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2022 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 22 656 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2023 för utgiftsområdet innebär att 19 373 miljoner kronor anvisas. För 2024 beräknas anslagsnivån till 22 926 miljoner kronor och för 2025 till 20 782 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2023–2025 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	21 645	21 645	21 645
Pris- och löneomräkning ²	43	156	249
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	1 492	122	-317
<i>varav BP23³</i>	<i>848</i>	<i>-685</i>	<i>-1 005</i>
Makroekonomisk utveckling	-317	773	422
Volymer	5	10	12
Överföring till/från andra utgiftsområden	-3	-26	-26
Övrigt	-3 491	245	-1 202
Ny utgiftsram	19 373	22 926	20 782

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2023 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2023 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2023
Transfereringar ¹	13 015
Verksamhetsutgifter ²	6 320
Investeringar ³	39
Summa utgiftsram	19 373

Anm: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2021 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av en skatteutgift beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2021/22:98). Efter att skrivelsen lämnades har riksdagen beslutat om en ytterligare tillfällig nedsättning av energi- och koldioxidskatten för diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna. Den ytterligare nedsättningen gäller retroaktivt från den 1 januari 2022 till den 30 juni 2023. I tabell 2.4 redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 2.4 Skatteutgifter

Miljoner kronor

	2022	2023
Uttag av bränsle	90	90
Avverkningsrätt till skog	-	-
Anläggning av ny skog m.m.	110	160
Skogsavdrag	-	-
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna	u	u
Nedsatt energiskatt på el inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna	570	600
Nedsatt energi- och koldioxidskatt för diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna	1 710	1 420
Totalt för utgiftsområdet	2 480	2 270

"-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

"u" innebär att skatteutgiften har upphört.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel är följande:

- Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.4, bet. 2014/15: MJU2, rskr. 2014/15:88).

Inom utgiftsområdet finns även mål beslutade av riksdagen som gäller en sammanhållen landsbygdspolitik, en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, skogspolitiken samt de samiska näringarna.

Riksdagen har beslutat om ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål för miljöarbetet (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10: MJU25, rskr. 2009/10:377). Resultatredovisningen av miljö kvalitetsmålen i sin helhet finns inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. För arbetet inom utgiftsområdet är även det av riksdagen beslutade målet om Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt centralt (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21: FiU28, rskr. 2020/21:154).

En sammanhållen landsbygdspolitik

Riksdagen har beslutat om det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18: NU19, rskr. 2017/18:360):

- En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Riksdagen har genom beslut om livsmedelsstrategin beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan samt mål för tre strategiska områden – Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och Innovation (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, rskr. 2016/17:338). Det övergripande målet:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan.

En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Riksdagen har beslutat om övergripande mål för totalförsvaret inklusive civilt försvar (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136). Livsmedels- och dricksvattenförsörjningen berörs av det civila försvarets mål om förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning (se utg.omr. 6 avsnitt 4).

Skog

Riksdagen har beslutat om två jämställda mål för skogspolitiken – ett produktionsmål och ett miljömål (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:252 och prop. 2007/08:108, bet. 2007/08:MJU18, rskr. 2007/08:244):

- Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.
- Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.

De samiska näringarna

Det övergripande målet för samepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 avsnitt 7.3, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86):

- Att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Samepolitiken omfattar flera utgiftsområden, bl.a. utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 16 Utbildning och universitetsforskning och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Resultatredovisningen för samiska näringar görs i förhållande till den delen av målet som rör samiska näringar.

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Hur utgiftsområdets centrala indikatorer och andra bedömningsgrunder är kopplade till målen framgår av tabell 2.5. Indikatorerna och bedömningsgrunderna täcker inte alla verksamheter inom utgiftsområdet men bedöms ge tillräcklig information för att möjliggöra generella bedömningar av resultatet. I resultatredovisningen anges även kompletterande indikatorer och andra bedömningsgrunder där det är relevant. Indikatorerna och bedömningsgrunderna redovisas per kön när det finns data tillgänglig.

Tabell 2.5 Centrala indikatorer och andra bedömningsgrunder inom utgiftsområdet

Mål för utgiftsområdet	Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.			
Resultatområde	En sammanhållen landsbygdspolitik	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	Skog	De samiska näringarna
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> - Inrikes flyttnetto och befolkning - Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten - Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola 	<ul style="list-style-type: none"> - Nettomarginal i livsmedelssektorn - Förädlingsvärde i livsmedelssektorn - Antal sysselsatta i livsmedelssektorn 	<ul style="list-style-type: none"> - Tillväxt, avverkning och skogsbruks-åtgärder - Skog och vilt i balans - Skydd mot skadeinsekter m.m. - Miljöhänsyn i skogsbruket - Skydd och bevarande av skogsmark - Skogsbrukets klimatnytta 	<ul style="list-style-type: none"> - Renbruksplanernas användning

2.6 Resultatredovisning

Med utgångspunkt i målen för utgiftsområdet redovisas i det följande resultat för de fem resultatområdena En sammanhållen landsbygdspolitik, En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, Skog och De samiska näringarna. För området Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen görs resultatredovisningen i förhållande till det civila försvarets mål om förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning (se utg.omr. 6 avsnitt 4).

I tabeller och diagram redovisas tioåriga tidsserier när det finns tillräckligt underlag.

En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen. Resultatredovisningen kommer även fortsättningsvis att utvecklas i takt med politiken.

2.6.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Den sammanhållna landsbygdspolitiken är till sin karaktär sektorsövergripande och berör därmed många olika utgiftsområden. En resultatredovisning av insatser inom andra politikområden görs inom respektive utgiftsområde.

Uppföljning av den sammanhållna landsbygdspolitiken

Nya resultatindikatorer för politikområdet introducerades i samband med budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.6.1). Klassificeringen av kommuntyper inom indikatorerna utgår ifrån den definition som används för att följa upp den sammanhållna landsbygdspolitiken. Med kommuntyper menas Tillväxtverkets indelning av kommuner efter andel invånare inom och utanför befolkningstäta områden i kommunen enligt en metod från Eurostat (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS). För att följa upp politiken för en sammanhållen landsbygdspolitik finns tre centrala indikatorer. Därutöver görs årligen en kortare fördjupning kring ämnen med bäring på Sveriges landsbygder. Den årliga fördjupningen avser denna gång myndighetssamverkan inom landsbygdspolitiken.

De flesta kommuntyper uppvisar ett negativt flyttnetto

Kommunkategorierna täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygdskommuner har upplevt positiva flyttnetton de senaste fem åren på bekostnad av alla övriga kommuntyper. På tio års sikt är det dock bara täta blandade kommuner som har positivt flyttnetto. Enbart täta blandade och tätortsnära landsbygdskommuner har positiv befolkningsutveckling under 2021. I övrigs kommuntyper var befolkningsutvecklingen negativ.

Flyttmönstren bromsar till viss del den urbanisering som pågått sedan länge, där kommunkategorin storstadskommuner fortsätter ha ett samlat negativt flyttnetto även om 17 av 29 storstadskommuner fortsätter öka sin befolkning 2021. Noterbart är att storstadskommuner som Stockholm och Göteborg har tydligt negativa flyttnetton.

Bland glesa landsbygdskommuner uppvisas ett samlat negativt flyttnetto. 19 kommuner inom gruppen har dock ett positivt flyttnetto, däribland Gotland, Hudiksvall och Åre. Övriga 26 glesa landsbygdskommuner uppvisade ett negativt flyttnetto 2021.

Inom mycket glesa landsbygdskommuner uppvisar sju kommuner ett svagt positivt flyttnetto. På aggregerad nivå är dock flyttnettot negativt. För kommunkategorin glesa blandade kommuner uppvisar elva kommuner ett positivt flyttnetto, däribland Skellefteå, Mora och Mariestad. Kommunkategorin som helhet uppvisar dock ett negativt flyttnetto 2021.

Balansen mellan kvinnor och mäns inrikes flyttar är jämn men samtidigt mångbottnad. I landsbygdskommuner påverkas statistiken av det stora flyktingmottagandet under de senaste tio åren, tydligast uppgången av andelen män 2015 och 2016. Generellt flyttar ungefär lika många kvinnor som män från landsbygdskommunerna, medan andelen kvinnor som flyttar från de glesa blandade kommunerna varit något högre innan och efter dessa år. Det bör också noteras att såväl utrikes flyttning som födelse- och dödstal påverkar den totala befolkningsförändringen, där samtliga kommungrupper med undantag för mycket glesa landsbygdskommuner har en positiv befolkningsutveckling, se tabell 2.6.

Tabell 2.6 Inrikes flyttnetto och befolkning

Kommuntyp (antal kommuner)	Utveckling, totalt 2011– 2021 (utv. 2020/2021)	Utveckling, kvinnor 2011–2021	Utveckling, män 2011–2021	Befolkning 2021 (utv. sedan 2020)
Storstadskommuner (29 st)	–5 378 (–8 974/–14 560)	–2 275	–3 103	3 515 442 (31 243)
Täta blandade kommuner (103 st)	83 308 (8 201/10 131)	40 214	43 094	4 544 861 (32 827)
Glesa blandade kommuner (28 st)	–25 697 (–1 543/–255)	–13 641	–12 056	697 016 (1 095)
Tätortsnära landsbygdskommuner (70 st)	–1 789 (4 104/4 987)	–750	–1 039	1 034 269 (7 878)
Glesa landsbygdskommuner (45 st)	–42 713 (–1 329/–245)	–19 582	–23 131	582 526 (32)
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st)	–7 731 (–459/–58)	–3 966	–3 765	78 212 (–44)

Anm.: Storstadskommuner definieras som kommuner där mindre än 20 procent av befolkningen bor i rurala områden och som tillsammans med angränsande kommuner har en samlad folkmängd på minst 500 000 invånare. Täta blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. Glesa blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. Tätortsnära landsbygdskommuner definieras som kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. Glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där mer än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare. Mycket glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där hela befolkningen bor i rurala områden och har minst 90 minuters genomsnittlig resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tillgången till bredband ökar mest i gles- och landsbygdskommuner

Utbyggnaden av snabbt bredband sker över hela landet, men tillgången är fortsatt ojämnt fördelad mellan städer och landsbygder. Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten har utvecklats positivt för samtliga kommuntyper mellan 2018 och 2021, snabbast i gles- och landsbygdskommuner. Att ökningstakten är betydligt högre i vissa kommunkategorier förklaras av hur bredbandsstöden är utformade.

Trots att tillgången till bredband ökar snabbare i glesa landsbygdskommuner kvarstår skillnader mellan kommuntyper, se tabell 2.7.

För mer information om den nationella bredbandsstrategin, se utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.1.

Tabell 2.7 Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten

Kommuntyp (antal kommuner)	Andelar (medel) 2018	Andelar (medel) 2019	Andelar (medel) 2020	Andelar (medel) 2021
	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag
Storstadskommuner (29 st)	96,6 / 93,4	97,3 / 94,7	98,0 / 96,0	98,5 / 96,5
Täta blandade kommuner (103 st)	86,8 / 77,1	89,8 / 81,9	93,0 / 86,7	94,7 / 89,4
Glesa blandade kommuner (28 st)	85,0 / 77,1	89,7 / 82,8	93,1 / 87,0	93,9 / 88,6
Tätortsnära landsbygdskommuner (70 st)	77,0 / 68,0	82,3 / 75,1	87,1 / 80,4	91,0 / 86,4
Glesa landsbygdskommuner (45 st)	76,6 / 69,3	81,7 / 76,2	86,8 / 81,6	89,9 / 85,7
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st)	75,1 / 69,3	78,6 / 73,4	82,6 / 76,7	83,5 / 79,1

Källa: Post- och telestyrelsen.

Tillgängligheten till dagligvarubutiker, drivmedelsstationer och grundskola är stabil

Tillgängligheten till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola är mätt som avstånd i tid (minuter med bil), då det ger en mer rättvisande bild än enbart geografiskt avstånd, se tabell 2.8.

Flertalet glesa landsbygdskommuner har fått en något försämrad tillgänglighet till dagligvarubutiker medan enstaka glesa landsbygdskommuner uppvisar en bättre tillgänglighet. Restiden till dagligvarubutik har sammantaget ökat marginellt för samtliga kommuntyper. För en resultatredovisning av beviljade stöd till kommersiell service, se utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 2.6.4.

Nätet av drivmedelsstationer är relativt stabilt och antalet försäljningsställen för drivmedel förändras i liten utsträckning över tid. Landsbygdskommuner har över lag en svag positiv utveckling, där tätortsnära landsbygdskommuner uppvisar minskade avstånd, medan glesa och mycket glesa landsbygdskommuner uppvisar något ökade avstånd. Särskilda utmaningar finns för mindre drivmedelsstationer på landsbygderna kopplat till miljöregler som innebär krav på uppgraderingar av cisterner för drivmedel.

För grundskola har avstånden ökat marginellt under mätperioden i samtliga kommuntyper utom storstadskommuner. Mest ökar avstånden i mycket glesa landsbygdskommuner, om än måttligt.

Tabell 2.8 Tillgänglighet till dagligvarubutiker, drivmedel och grundskola

Kommuntyp (antal kommuner)	Procentuell ökning/minskning av restid till dagligvaru-butik mellan 2011–2022. Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parentes.	Procentuell ökning/minskning av restid till drivmedels-station mellan 2017–2022 Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parentes	Procentuell ökning/minskning av restid till grundskola mellan 2011–2022. Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parentes.
Storstadskommuner (29 st)	4 % (2)	2 % (2)	0 % (1,5)
Täta blandade kommuner (103 st)	3 % (3)	-2 % (3)	2 % (2,6)
Glesa blandade kommuner (28 st)	5 % (3)	4 % (3)	3 % (2,7)
Tätortsnära landsbygds- kommuner (70 st)	3 % (3)	1 % (3)	4 % (3,5)
Glesa landsbygds- kommuner (45 st)	2 % (4)	0 % (3)	3 % (4)
Mycket glesa landsbygds- kommuner (15 st)	12 % (5)	-3 % (5)	5 % (6,6)

Anm: Tillväxtverket har uppdaterat metodiken kring insamling av statistik beträffande tillgänglighet. Det gör att redovisningen framöver kommer att utgå från föregående år istället för innevarande år. Detta eftersom befolkningsdata hämtas innan årsskiftet.

Källa: Tillväxtverket.

Stärkt myndighetssamverkan i genomförandet av landsbygdspolitiken

Tillväxtverket har i uppdrag att verka för ett samordnat statligt agerande inom en sammanhållen landsbygdspolitik (N2018/04123). Inom ramen för detta uppdrag sammankallar Tillväxtverket ett myndighetsnätverk bestående av 26 myndigheter. Tillväxtverket har följt upp och redovisat hur nätverket har bidragit till att uppnå resultat inom aktuella områden (N2020/03152).

Uppföljningen visar att av de 26 myndigheter som deltar i myndighetsnätverket är det fler än tidigare som ser kopplingar mellan den egna verksamheten och landsbygdsutveckling samt uppmärksammar att dessa politikområden ska integreras i den egna myndighetens verksamhet. Ett annat resultat är att fler myndigheter än tidigare uttrycker en ambition att beakta skillnader i förutsättningar i olika delar av landet, i gles- och landsbygder, tätorter, små och medelstora städer och i storstadsområden.

Lokalt ledd utveckling

Lokalt ledd utveckling genomförs i Sverige genom en flerfondssamverkan. Inom landsbygdsprogrammet med finansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, inom havs- och fiskeriprogrammet med stöd från Europeiska havs- och fiskerifonden och genom regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling.

Lokalt ledd utveckling genom landsbygdsfonden har bidragit till en sammanhållen landsbygdspolitik och finansierat 1 187 projekt. Hittills har 1 173 projekt avslutats och har bidragit till sysselsättning motsvarande 1 324 heltidsekvivalenter. 2 201 personer har deltagit i utbildningar och 704 173 personer har dragit nytta av förbättrade tjänster/infrastruktur.

Inom havs- och fiskeriprogrammet har lokalt ledd utveckling bidragit till en sammanhållen landsbygdspolitik och finansierat 191 projekt samt avslutat 125 projekt. Sysselsättningen som projekten bidragit till motsvarar 15 skapade heltidsekvivalenter samt 25 bibehållna heltidsekvivalenter. Antalet nya företag uppgår till 11.

Regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling har bidragit till en sammanhållen landsbygdsolitik genom att ha finansierat 245 projekt för utveckling av det lokala näringslivet, samt stimulerat nyföretagande och därigenom skapat förutsättningar för nya jobb. Av dessa har 179 projekt genomförts på ett sätt som länkar samman stad och landsbygd och 120 projekt har genomförts i tätorter med mer än 5 000 invånare, vilket utgör de programspecifika indikatorerna för Europeiska regionala utvecklingsfonden. Programmet har även finansierat 117 projekt med syftet att utveckla den lokala arbetsmarknaden, stärka människors ställning på den lokala arbetsmarknaden och bidra till kompetenshöjning och erfarenhetsutbyte. Hittills har 1 418 personer deltagit i avslutade sysselsättningskapande projekt med medel från Europeiska socialfonden som är en programspecifik indikator för fonden.

2.6.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

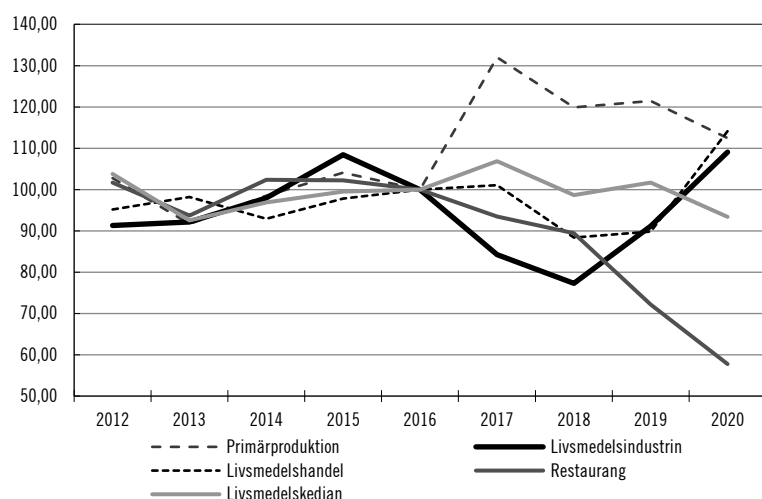
För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssektorn bidrar till målet för utgiftsområdet, för livsmedelsstrategin och för de strategiska områdena har följande indikatorer för livsmedelskedjan bedömts som centrala:

- nettomarginal i livsmedelssektorn
- förädlingsvärde i livsmedelssektorn
- antal sysselsatta i livsmedelssektorn.

För att redovisa utvecklingen av det övergripande målet för en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning, redovisas nedan de tre centrala indikatorerna. Åtgärderna inom livsmedelsstrategin är av långsiktig karaktär och följs upp fortlöpande av Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), se Rapport 2022:2 Utvärdering och uppföljning av livsmedelsstrategin, samt genom senast tillgängliga officiella statistik. Detta innebär en viss eftersläpning i redovisningen. Utvecklingen av indikatorn nettomarginal i livsmedelskedjan visar att lönsamheten har ökat i tre led efter 2016, men inte i restaurangledet. Årets rapport visar utvecklingen i livsmedelskedjan under det första året med covid-19-pandemin (2020) och innan priserna på insatsvaror började stiga under år 2021. Diagrammet visar inte de slutliga effekterna av pandemin men det är tydligt att restaurangledet påverkats negativt, medan övriga delar i kedjan (primärproduktion, livsmedelsindustri och livsmedelshandel) ökat lönsamheten. Diagram 2.1 visar nettomarginalens utveckling i indexform där 2016, året innan livsmedelsstrategin beslutades, har fått index 100.

Diagram 2.1 Nettomarginal i livsmedelssektorn

Index 2016=100

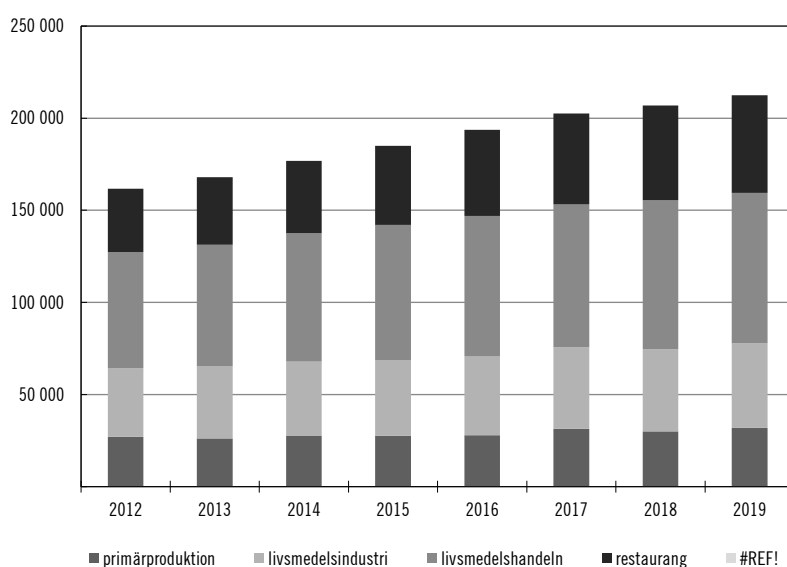
Anm.: Ingen hänsyn har tagits till inflationen. Jordbruksverket har valt 2016 som basår för uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin. Ingen hänsyn har tagits till inflationen.

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagens Ekonomi, Jordbruksverket, Rapport 2022:2 Uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin årsrapport 2021.

Indikatorn förädlingsvärde i livsmedelskedjans sektorer speglar utvecklingen av livsmedelssektorns omsättning. Det totala förädlingsvärdet har fortsatt att öka under 2019, dvs. året före pandemin, till 212 miljarder kronor, en ökning med 36 procent jämfört med 2011. Trots det var tillväxten i livsmedelskedjan svagare än i det totala näringslivet.

Diagram 2.2 Förädlingsvärde i livsmedelssektorn

Tusental kronor

Anm.: Löpande priser, ingen hänsyn har tagits till inflationen. Data för 2019 utgör senast tillgängliga data.

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagens Ekonomi.

Antalet anställda i livsmedelskedjan har ökat den senaste tioårsperioden, men utvecklingen i de olika sektorerna skiljer sig åt. Livsmedelskedjan sysselsätter fler män än kvinnor. Fördelningen av sysselsatta kvinnor respektive män är relativt konstant över tid. Ökad automatisering och strukturrationalisering bidrar till ökad produktivitet och leder även till att antalet anställda i primärproduktionen och livsmedelsindustrin minskar. Inom handel och restaurang har antalet anställda ökat totalt sett. Under 2020

och 2021 har restaurangbranschen påverkats negativt av pandemin, samtidigt som livsmedelshandeln har ökat sin omsättning.

Tabell 2.9 Sysselsatta i livsmedelskedjans sektorer

Antal förvärvsarbetande

Kön	2011	2015	2018	2019	2020*
Primärproduktion	59 301	57 100	53 850	55 941	56 280
varav kvinnor	13 547	13 839	13 527	14 380	15 022
varav män	45 754	43 261	40 323	41 561	41 258
Livsmedels- och dryckestillverkning	55 539	53 068	52 149	51 830	51 186
varav kvinnor	21 126	19 919	19 578	19 788	19 203
varav män	34 413	33 149	32 571	32 042	31 983
Handel med livsmedel	114 814	124 274	130 2221	131 348	132 954
varav kvinnor	65 356	69 631	71 343	72 837	73 976
varav män	49 458	54 643	58 879	58 511	58 978
Restauranger	103 128	121 977	124 689	136 365	124 748
varav kvinnor	50 444	58 366	56 430	63 266	56 984
varav män	52 684	63 611	68 259	73 099	67 764
Totalsumma	332 782	356 419	360 910	375 484	365 168

Primärproduktionen omfattar jordbruk och fiske. Statistik för 2021 redovisas i slutet av 2022.* Från och med 2019 baseras siffrorna på en ny mätmetod, jämförelser med tidigare år måste göras med försiktighet.

Källa: Statistiska centralbyrån, (RAMS).

Regler och villkor

Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor är:

- Utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.

De kompletterande indikatorerna som används för att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen på området har bidragit till målet för utgiftsområdet och det strategiska området presenteras i respektive avsnitt.

Förenkling för företag inom livsmedelskedjan

Tillväxtverket har i sitt uppdrag (N2021/00171) att ta fram tjänster för att effektivisera och förenkla för företag och andra verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet utarbetat förslag för det fortsatta arbetet. Förslagen kan bidra till att utveckla berörda statliga myndigheters verksamhet, kompetens och förmåga till digitalisering för att ge ett effektivare, enklare och snabbare genomförande av tillstånds- och anmälningsprocessen utifrån gällande lagstiftning.

Genom regeringens beslut i september om slutligt förslag till strategisk plan för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) 2023–2027, tas ett steg mot att förenkla jordbrukspolitiken. Detta sker bl.a. genom att det kommer att bli färre stöd och stöd villkor för jordbrukarna att tillämpa. Överlappningar mellan olika stödssystem med snarlika syften har åtgärdats. Det gäller till exempel stöd till kommersiell service och bredband, som efter 2023 kommer att hanteras enbart på nationell nivå. Andra förenklingar för jordbrukarna är att stöd rätter och femåriga miljöåtaganden avskaffas samt att gemensamma stödnivåer i hela landet införs.

Även det svenska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 har fått en förenklad utformning, med bl.a. färre åtgärder än programmet för perioden 2014–2020, som skapar förutsättningar för förenklingar för stödmottagare samt ett kostnadseffektivt genomförande.

Jordbrukets utveckling

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- produktion av vissa jordbruksprodukter (tabell 2.10)
- svenska marknadsandelar (tabell 2.11)
- jordbruksmarkens utveckling (tabell 2.12).

Tabell 2.10 Produktion av vissa jordbruksprodukter

Kvantitet i tusen ton

År	2008	2012	2019	2020	2021p*
Spannmål	5 195	5 070	6 149	6 022	4 981
Oljeväxter	265	334	386	348	343
Potatis	863	805	847	879	826
Sockerbetor	1 975	2 314	2 029	2 000	2 000
Invägd mjölk	2 987	2 861	2 704	2 773	2 781
Griskött	271	233	240	247	253
Matfågel	115	118	164	171	183
Nötkött	129	122	150	149	135
Ägg	102	122	150	149	lu

*2021 års siffror är preliminära.

Källa: Jordbruksverket, 2022:2 Utvärdering och uppföljning av livsmedelsstrategin – årsrapport 2022.

Besvärlig väderlek under sådd och skörd sänkte skörden på vårsådda grödor, men även på höstvetete och skörden blev sju procent lägre än genomsnittet. Höga priser på raps har ökat intresset för att odla. Skörden av potatis blev låg, beroende på liten areal och lägre hektarskördar. Den minskade odlingen av potatis beror bland annat på ändrade konsumtionsvanor och låg lönsamhet i jämförelse med andra grödor.

Det finns fortsatta utmaningar med för låg konkurrenskraft inom animalieproduktionen och produktionen har minskat i flera sektorer. Produktionen av griskött minskade med åtta procent mellan 2012 och 2021, men har återhämtat sig de senaste åren och under 2021 ökade grisproduktionen med två procent. Produktionen av nötkött ökade med drygt åtta procent mellan åren 2012 och 2021. Under 2021 minskade produktionen med knappt fyra procent. Invägningen av mjölk har sjunkit med tre procent mellan 2012–2021. Under 2021 ökade invägningen med 0,3 procent. Fjäderfäsektorn har dock haft en positiv trend. Produktionen av matfågel ökade med 56 procent mellan 2012–2021, samtidigt stiger även konsumtionen. Produktionen av ägg har ökat de senare åren, men på grund av utbrottet av fågelinfluensa sjönk produktionen med 14 procent under 2021.

Tabell 2.11 Svensk marknadsandel i vissa sektorer

Andel svensk produktion av konsumtion, värde över 1 betyder att produktionen överstiger konsumtion

År	2008	2012	2018	2020	2021
Morötter	0,87	0,91	0,89	0,96	0,97
Äpplen	0,20	0,20	0,28	0,25	0,28
Nötkött	0,56	0,51	0,56	0,61	0,58
Griskött	0,81	0,68	0,76	0,80	0,83
Matfågel	0,69	0,65	0,70	0,77	0,76
Ägg	0,89	0,91	0,93	0,98	0,89
Mjölkekvivalenter	--	0,78	0,72	0,70	0,73
Ost	0,66	0,56	0,42	0,41	0,42
Matpotatis	0,75	0,79	0,73	0,94	0,92
Spannmål	1,22	1,24	0,79	1,39	1,18

Källa: Jordbruksverket, 2022:2 Utvärdering och uppföljning av livsmedelsstrategin – årsrapport 2022.

Den svenska totalkonsumtion av frukt och grönsaker har ökat med 16 procent under de senaste tio åren. Marknadsandelarna för svenskproducerad mat ökade under 2020 i flera produkter, framför allt för svenskt kött. Däremot minskar marknadsandelarna för mejeriprodukter. Mjölkekvivalenter är en omräkning av samtliga mejeriprodukters innehåll av mjölkkråvara. Marknadsandelarna för frukt och grönt varierar med förutsättningar för odling i Sverige. Sedan 2011 har den svenska marknadsandelen avseende tomater och äpplen ökat. Sverige är normalt en nettoexportör av spannmål. Svensk marknadsandel visar hur stor del av den totala förbrukningen som produceras i Sverige. För att jordbruket i Sverige ska kunna producera nuvarande mängder av livsmedel krävs importerade insatsvaror som gödselmedel, bekämpningsmedel, foder och drivmedel. Dessutom krävs importerade maskiner och reservdelar.

Tabell 2.12 Jordbruksmark i Sverige

Tusen hektar

	2010	2014	2019	2020	2021
Åkermark	2 633	2 956	2 551	2 550	2546
Betesmark	451	436	453	464	464

Källa: Jordbruksverket, Sveriges officiella statistik, statistikdatabasen JO0104.

Det är en förutsättning för ökad livsmedelsproduktion att företagen har tillgång till produktiva markresurser och att jordbruksmarkens bördighet behålls och utvecklas. Den totala jordbruksmarksarealen var 3 010 200 hektar 2021 vilket är oförändrat jämfört med 2020 och en minskning med 75 200 hektar jämfört med 2010. Jordbruksmarken består till 85 procent av åkermark och 15 procent av betesmark och slätteräng.

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Den övergripande målsättningen med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) är att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbrukarna en skälig levnadsstandard, stabilisera marknaderna, trygga livsmedelsförsörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Åtgärderna inom GJP bidrar bl.a. till stärkta inkomster men bidrar även till flera miljömål och till utvecklingen på landsbygden. Efter avslutade reformförhandlingar kommer ett nytt regelverk att gälla från och med 2023 och det nationella genomförandet ska redovisas i en strategisk plan. I september 2022 beslutade regeringen om det slutliga förslaget till Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027.

Under innevarande period för GJP har Jordbruksverket haft utmaningar kopplade till utveckling av it-systemen. Jordbruksverket har fortsatt arbetet med att uppdatera systemen inför kommande programperiod, 2023–2027. I september 2020 sattes Jordbruksverket under prövning som utbetalande organ för utgifter från Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Bakgrunden till prövningen var brister kopplade till hantering av återkrav samt överföring av vissa kontrollresultat. På uppdrag av regeringen upprättade Jordbruksverket en handlingsplan för prövningen, i samråd med länsstyrelserna och Ekonomistyrningsverket. Åtgärderna i handlingsplanen har genomförts och resultaten redovisats till EU-kommissionen. Regeringen beslutade att prövningen för återkraven skulle avslutas den 26 september 2021 och för kontrollresultaten den 25 november 2021.

Av 2021 års gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd och stöd till unga lantbrukare betalade Jordbruksverket ut 99,5 procent före årsskiftet, vilket motsvarade ca 6 730 miljoner kronor (av totalt ca 6 760 miljoner kronor). I jämförelse med föregående år är det en minskning beroende på en förändrad valutakurs och en lägre budget från EU. Av de 4 877 miljoner kronor som betalades ut till enskilda företag betalades 10 procent till företag där ansökan var registrerad på en kvinna och 90 procent till företag där ansökan var registrerad på en man.

Genomförandet av landsbygdsprogrammet

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av landsbygdsprogrammet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används de indikatorer som redovisas nedan i tabell 2.13. Samtliga landsbygdsprogrammets resultatindikatorer följs upp av Jordbruksverket. För fördjupad redovisning och analys av hur programmet fortskrider hänvisas till programmets årsrapport och till Jordbruksverkets årsredovisning. Det slutliga resultatet av landsbygdsprogrammets åtgärder kan redovisas först efter 2022 när programmet har avslutats. Inom landsbygdsprogrammet har det t.o.m. 2021 betalats ut drygt 36 miljarder kronor. Måluppfyllelsen t.o.m. 2021 är över lag god i förhållande till programmets mål för de indikatorer som kompletterar de centrala indikatorerna.

Tabell 2.13 Kompletterande indikatorer för landsbygdsprogrammet

Fokusområde och indikatorer	Programmets mål för 2014–2021	Utfall t.o.m. 2021 av programmets mål	Utfall t.o.m. 2021 i % av programmets mål
Kunskapsöverföring och innovation			
Antal deltagare på utbildningar	135 500	14 604	10,8
Jordbrukets konkurrenskraft			
Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd	5,28 %	3,68 %	69,6
Andel av jordbruksföretag som fått startstöd	1,21 %	0,85 %	70,4
Livsmedelskedjan och djurvälstånd			
Andel djurenheter som berörs av djurvälståndssättningar	17,41 %	16,9 %	96,8
Miljöersättningar			
Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stödjer biologisk mångfald eller landskap	19,18 %	16,71 %	87,1
Klimat			
Investeringar i produktion av förnybar energi (euro)	63 072 200	43 200 699	68,5

Källa: Jordbruksverket.

Att måluppfyllelsen för indikatorn antal deltagare på utbildningar är låg beror till stor del på att det endast är deltagare i slututbetalda ärenden som redovisats. Ärendena inom denna delåtgärd är ofta omfattande och pågår över flera år och därmed blir det en fördröjning av rapporteringen av deltagarantalet för indikatorn. Könsuppdelad statistik för denna delåtgärd finns inte att tillgå.

För att stärka jordbrukets konkurrenskraft ingår investeringsstöd i programmet, med en total åtgärdsbudget på 3 243 miljoner kronor under perioden. Vid utgången av 2021 har nästan 70 procent av programmets mål om andel jordbruksföretag uppnåtts.

Djurvelfärdersättningarna har en total åtgärdsbudget på drygt 1 671 miljoner kronor och under 2021 uppnåddes nästan programmets mål om andel djurenheter.

Miljöersättningarna inom landsbygdsprogrammet har en åtgärdsbudget på ca 11 036 miljoner kronor under perioden. Medlen används bl.a. till åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och värdefulla miljöer i landskapet. Under 2021 uppnåddes nästan 90 procent av programmets mål, vilket regeringen bedömer har bidragit till att gynna biologisk mångfald, bevara landskapsvärden, till kolinlagring och förbättrad vattenkvalitet, jämfört med om ersättningarna inte hade funnits.

De investeringar i produktion av förnybar energi som genomförts genom landsbygdsprogrammet har hittills skett i mindre omfattning än målsättningen. Jordbruksverket bedömer att relativt svaga marknadsutsikter och otillräcklig prisbild på den producerade energin har påverkat efterfrågan på investeringsmedel negativt. Under senaste tiden har dock prisbilden förändrats och intresset för denna typ av investeringar kommer troligen öka.

Budgeten för åtgärder inom landsbygdsutveckling uppgår nu till totalt 9 449 miljoner kronor. Beviljat stöd uppgår till 8 226 miljoner kronor, det vill säga 87 procent av budgeten. Bredbandsstödet har beloppsmässigt den största budgeten (drygt 4 353 miljoner kronor). Målet för det stödet är att 361 000 personer ska få möjlighet att ansluta sig till ett bredbandsnät. Det förväntade resultatet från beviljade projekt är att ca 331 000 personer ges anslutningsmöjlighet, men det faktiska resultatet kan redovisas först när alla projekt är avslutade. Till området landsbygdsutveckling räknas även stöd till kommersiell service, som delvis finansieras via landsbygdsprogrammet. Bredband och kommersiell service redovisas närmare inom utgiftsområde 19 Regional utveckling (avsnitt 2.6.1 samt 2.6.4).

Låg antibiotikaanvändning och gott djurhälsoläge i djurhållningen

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i animalieproduktionen bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- försäljning av antibiotika till djur
- antibiotikaresistens i djurhållningen
- antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Av de 31 länder som rapporterar data till Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har Sverige, Norge och Island fortsatt den lägsta försäljningen av antibiotika till djur, enligt rapport från 2021. År 2021 såldes 9,3 ton aktiv substans i Sverige jämfört med 9,44 ton året före. Det kan konstateras att Sverige har en stabilt låg försäljning av antibiotika till djur.

I ett internationellt perspektiv är förekomsten av antibiotikaresistens inom svensk djurhållning fortsatt låg. Det visar bland annat den EU-gemensamma indikatorn för antibiotikaresistens hos djur som Europeiska smittskyddsmyndigheten (ECDC),

Europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten (EFSA) och EMA har föreslagit. Mot bakgrund av att indikatorn är ett EU-gemensamt mått på resistens så har denna lagts till, se tabell 2.14.

Tabell 2.14 Andel (procent) *Escherichia coli* (E. coli) från friska slaktgrisar respektive slaktkycklingar provtagna vid slakt, som är känsliga för alla testade substanser

Djurslag	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slaktgris		68		71		71		64
Slaktkyckling	75		71		69		72	

Källa: SVA.

Insatser för förebyggande djurhälsa och smittskydd ger ett minskat behov av användning av antibiotika och därmed minskad risk för uppkomst och spridning av resistens. Enligt uppgift från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har andelen tarmprover från svenska slaktkycklingar med E. coli som producerar ESBL (betalaktamas med utvidgat spektrum) minskat under senare år och för 2021 sågs den lägsta nivån hittills.

Tabell 2.15 Andel (procent) av slumpmässigt utvalda friska slaktkycklingar provtagna vid slakt som bär på ESBL-bildande E. coli

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Odling efter anrikning				39	43	34	13	3	3	1
Direktodling	49	40	26	23	26					

Källa: SVA.

Sverige har ett gott djurhälsoläge både hos vilda och tama djur. Många av de smittämnen (inklusive zoonoser som kan överföras mellan djur och människor) som är vanliga i andra länder förekommer inte alls eller i mycket begränsad omfattning hos djur i Sverige. Under 2021 har 205 utredningar av allvarliga och smittsamma djursjukdomar (epizootier) i Sverige lett till provtagning (se tabell 2.15), varav epizootisk sjukdom har konstaterats i 29 fall. Både antalet utredningar och fall/besättningar med konstaterad epizootisk sjukdom är högre än föregående år vilket främst beror på ett omfattande utbrott av högpatogeten fågelinfluensa under säsongen 2020/2021.

Tabell 2.16 Antalet utredningar av epizootisk sjukdom som lett till provtagning samt antalet fall/besättningar där epizootisk sjukdom konstaterats

Antal	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Utredningar av epizootisk sjukdom som lett till provtagning	195	134	162	131	185	156	138	141	145	205
Fall/besättningar med konstaterad epizootisk sjukdom	3	4	9	4	22	9	5	3	5	29

Källa: SVA, årsredovisningar 2013–2021 samt egna beräkningar.

Insamlingen av prover till det EU-beslutade övervakningsprogrammet för CWD (avmagringssjuka hos hjortdjur) avslutades under året och inget nytt fall hittades under 2021. Den nationella provtagningen kommer att fortsätta.

I den EU-obligatoriska övervakningen av SARS-CoV-2 i minkbesättningar har endast en positiv besättning påvisats under 2021.

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att Jordbruksverket under 2022 fått hantera ärenden om medföljande sällskapsdjur från Ukraina.

Möjligheterna att kontrollera djurskyddet har fortsatt att påverkas av pandemin

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av länsstyrelsernas djurskyddskontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- antalet kontrollinsatser som länsstyrelserna har genomfört
- hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet klagomålskontroller.

Mot bakgrund av att det sedan 2020 finns en mer detaljerad information om länsstyrelsernas kontrollarbete att tillgå har vissa justeringar av indikatorn gjorts. Detta leder dock till att siffrorna beträffande det totala antalet kontrollinsatser inte är helt jämförbara med siffrorna för åren före 2020.

Länsstyrelserna genomförde tillsammans totalt 15 909 kontrollinsatser under 2021, vilket var en minskning jämfört med föregående år då motsvarande siffra var 16 390 kontrollinsatser. Av kontrollinsatserna som genomfördes utfördes drygt hälften på plats medan övriga kontroller genomfördes administrativt, t.ex. genom att länsstyrelserna inhämtade information på annat sätt, t.ex. genom att begära in bilder och intyg m.m.

Målsättningen är att länsstyrelserna ska genomföra minst lika många i förväg planerade och riskbaserade kontroller (normalkontroller) som klagomålskontroller. Trots pandemin nådde länsstyrelserna, sett till genomsnittet för samtliga länsstyrelser, målet 2021, i likhet med de två föregående kontrollåren. Det finns dock fortfarande stora skillnader i måluppfyllelsen mellan olika länsstyrelser och färre i förväg planerade och riskbaserade kontroller genomfördes under 2021 än under de föregående åren.

För att effektivisera och höja kvaliteten i djurskyddsarbetet har flera länsstyrelser under året utvecklat arbetssätt och rutiner för att bättre kunna styra och följa upp kontrollverksamheten och för att stärka förutsättningarna för att lika fall behandlas lika. Länsstyrelserna utförde även förebyggande djurskyddsarbete, t.ex. i form av informations- och samverkansinsatser, för att underlätta för djurhållare att leva upp till kraven i djurskyddslagstiftningen.

Kontrollmyndigheterna kontrollerade 2021 en högre andel livsmedels- och dricksvattenanläggningar i högsta riskklass jämfört med 2020

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av myndigheternas livsmedels- och dricksvattenkontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- andelen livsmedels- och dricksvattenanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats.

Andelen kontrollmyndigheter som kontrollerar minst 90 procent av livsmedels- och dricksvattenanläggningarna med högst risk var lägre under 2020 än 2019. Under 2021 har andelen kontrollerade högriskanläggningar ökat igen. Livsmedelsverkets bedömning är att detta beror på pandemin. Pandemin har medfört att vissa livsmedelsanläggningar hölls stängda och vissa kontrollmyndigheter inte utförde kontroll av livsmedelsanläggningar i syfte att undvika smittspridning. Under 2020 och 2021 har pandemin påverkat kontrollmyndigheternas möjlighet att bedriva livsmedelskontroll på plats. I vissa fall har myndigheterna kunnat kontrollera med digitala hjälpmedel eller administrativt, men i andra fall har kontroll fått ställas in. Många kommuner har omprioriterat personal som vanligen arbetar med livsmedelskontroll till tillsynen av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Tabell 2.17 Andelen livsmedelsanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats av kontrollmyndigheterna

Andelen av anläggningar i högsta riskklass som kontrollerats	Andel kontrollmyndigheter (%) 2014	Andel kontrollmyndigheter (%) 2015	Andel kontrollmyndigheter (%) 2016	Andel kontrollmyndigheter (%) 2017	Andel kontrollmyndigheter (%) 2018	Andel kontrollmyndigheter (%) 2019 ¹	Andel kontrollmyndigheter (%) 2020	Andel kontrollmyndigheter (%) 2021
0–50 %	4	4	7	5	5	3	8	6
51–90 %	21	19	16	17	17	17	29	14
91–100 %	74	77	77	78	78	80	63	80
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Livsmedelsverkets uppgifter för 2019 är uppdaterade jämfört med motsvarande siffror som redovisas i budgetpropositionen 2021, detta för att få till en korrekt avrundning.

Anm.: Värdena i tabellen är avrundade och summerar därför inte alltid till 100 procent. Det är viktigt att notera att inte alla kontrollmyndigheter har anläggningar i högsta riskklassen. År 2021 hade 242 av 247 kontrollmyndigheter livsmedelsanläggningar i högsta riskklassen.

Källor: Livsmedelsverkets årsredovisningar 2015–2021 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Tabell 2.18 Andelen dricksvattenanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats av kontrollmyndigheterna

Andelen av anläggningarna i högsta riskklass som kontrollerats	Andel kontrollmyndigheter (%) 2014	Andel kontrollmyndigheter (%) 2015 ¹	Andel kontrollmyndigheter (%) 2016 ¹	Andel kontrollmyndigheter (%) 2017 ¹	Andel kontrollmyndigheter (%) 2018 ¹	Andel kontrollmyndigheter (%) 2019	Andel kontrollmyndigheter (%) 2020	Andel kontrollmyndigheter (%) 2021
0–50 %	18	23	26	24	20	15	27	20
51–90 %	0	2	0	3	1	0	3	1
91–100 %	82	75	74	73	79	85	70	79
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Livsmedelsverkets uppgifter för 2015–2018 är uppdaterade jämfört med motsvarande siffror som redovisas i budgetpropositionen 2021. De nya siffrorna avser all genomförd kontroll vid anläggningarna, inte bara planerad kontroll.

Källor: Livsmedelsverkets årsredovisningar 2015–2021 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Insatser för att förstärka kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen har lett till en ökad riskbaserad kontroll på nationell nivå

För att förstärka kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen tillfördes länsstyrelserna 15 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2020 och 10 miljoner kronor årligen för 2021–2025 i syfte att genomföra kontroller utifrån en nationell, riskbaserad kontrollplanering som tagits fram av Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna gemensamt. Länsstyrelserna kontrollerade 757 av de 981 anläggningar som skulle kontrolleras enligt den nationella planeringen under 2020, dvs. 77 procent. Under 2021 kontrollerade länsstyrelserna 726 av de 1 000 anläggningar de tilldelats enligt den nationella riskbaserade kontrollplaneringen, dvs. 73 procent.

I den nationellt planerade riskbaserade kontrollen under 2020 genomfördes foderkontroll i samband med livsmedelskontroll i 581 av de 757 genomförda kontrollerna, dvs. i 76 procent av fallen. Under 2021 var motsvarande siffra 591 av 726 utförda kontroller, dvs. 81 procent.

Totalt har 2,1 procent av de registrerade primärproducenterna fått riskbaserad kontroll under 2020, vilket är en högre andel än föregående år. Under 2021 har 2,1 procent av de registrerade anläggningarna kontrollerats. Omfattande arbete har även utförts för att uppdatera anläggningsregister och detta förväntas öka förutsättningarna för en än mer riskbaserad kontrollplanering för kommande år.

Även länsstyrelserna anger i sina årsredovisningar att deras kontroll har påverkats av pandemin. I många fall har länsstyrelserna prioriterat stabsarbete och andra verksamheter med koppling till hanteringen av pandemin, vilket i vissa fall medfört mindre resurser till livsmedelskontrollen.

Tabell 2.19 Anläggningar i primärproduktion av livsmedel och foder med riskbaserad planerad kontroll

	2017	2018	2019	2020	2021
Antal anläggningar	34 678	34 086	34 954	35 218	35 372
Antal anläggningar med riskbaserad planerad kontroll	422	419	462	757	726
Andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll (%)	1,2	1,2	1,3	2,1	2,1

Källor: Livsmedelsverkets årsredovisningar 2021 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Insatser för en ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen

Livsmedelsverket har genomfört en rad åtgärder som en del i uppdraget från den förra regeringen att öka likvärdigheten i livsmedelskontrollen i hela landet. Inom projektet God kontrollsed, som syftar till att underlätta för företag genom en förbättrad livsmedelskontroll, har det under året genomförts ett arbete med att ta fram en ny riskklassificeringsmodell fortsatt och ett förslag till modell har remitterats och förväntas kunna användas för riskklassning inför 2024 års kontroll. En ny uppföljningsmodell har tagits fram för att tydligare kunna följa upp om kontrollen är riskbaserad, effektiv och likvärdig. Vidare har fem samrådsgrupper med branscher och andra intressenter inrättats för att öka delaktigheten vid t.ex. lagstiftningsarbete.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen är medlemsstaterna skyldiga att säkerställa att det finns tillräckliga resurser för att kunna genomföra nödvändig livsmedelskontroll. I det svenska systemet tas avgifter ut för kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar. Totalt var 128 slakterianläggningar registrerade som aktiva under 2021.

Fler konsumenter ska kunna äta vildsvinskött

Genom regeringsbeslut den 10 juni 2021 infördes subventioner riktade till privatpersoner av kostnader för analyser av trikiner och cesium-137 i vildsvinskött. Syftet är att med bibehållen livsmedels säkerhet öka mängden vildsvinskött som konsumeras hos jägare. Staten ersätter de ackrediterade laboratorierna för de analyser de utfört åt jägare. En ökning av antalet ansökningar sågs varje månad under 2021 även om de inledningsvis var på en låg nivå.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

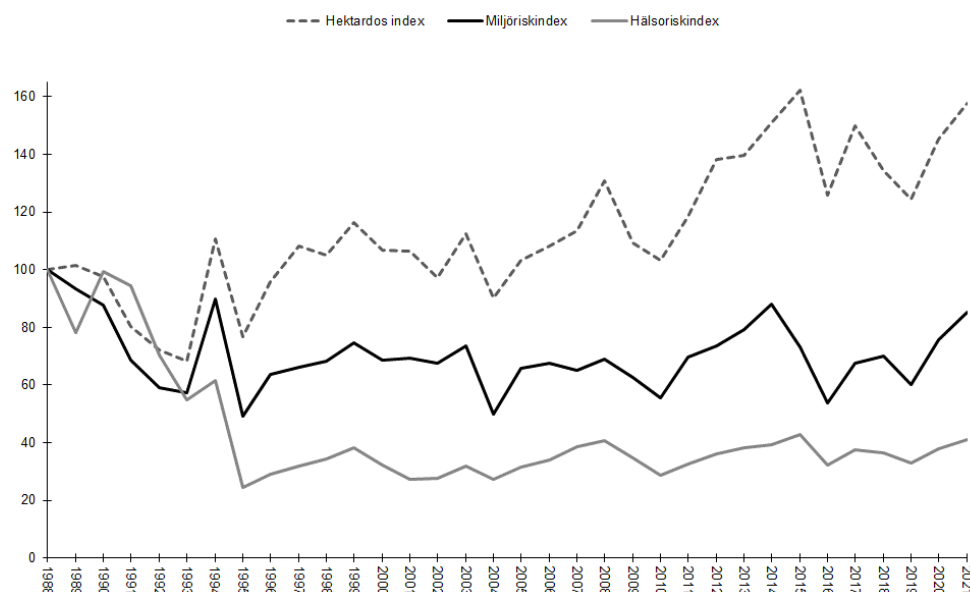
För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av miljömässig hållbarhet i jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn
- utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn
- förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel
- utsläpp av växthusgaser från jordbruket.

När det gäller kväve- och fosforutnyttjande redovisades senast tillgängliga statistik i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1) och beskrivs därför inte närmare här. Enligt statistik från Naturvårdsverket uppgick jordbrukets utsläpp av ammoniak till 46 800 ton 2019, vilket är en svag ökning jämfört med 2018. I diagrammet nedan illustreras trender för hektardoser samt hälso- och miljörisker vid användningen av växtskyddsmedel inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsodling.

Diagram 2.3 Riskindex för växtskyddsmedel i Sverige åren 1988–2021, uppdelat i hälso- och miljöriskindex respektive hektardoser

Index, basår 1988

Källa: Kemikalieinspektionen.

Jordbrukssektorns utsläpp av växthusgaser uttryckt i koldioxidekvivalenter i Sverige var ca 7 miljoner ton 2019, vilket motsvarar ca 14 procent av Sveriges totala utsläpp. Det innebär att utsläppen i princip är oförändrade sedan 2009. Jordbruket orsakar även utsläpp från arbetsmaskiner samt bidrar till utsläpp och upptag från åkermark och betesmark.

Karantänskadegörare, dvs. växtskadegörare som har begränsad utbredning men som kan orsaka stor skada om de sprids, hittas, men de är få vilket tyder på att inventeringen är effektiv och sundhetsläget bra. Trenden bedöms av Jordbruksverket som oförändrad eller fluktuerande.

Fiskeripolitik och vattenbruk

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av en hållbar förvaltning av fiskbestånden och en hållbar utveckling av fiskerinäringen, inklusive vattenbruket, bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- biologisk status för fiskbestånd
- svenska yrkesfiskets förädlingsvärde
- svenska vattenbrukets produktion.

Centrala åtgärder är fastställandet av de årliga fiskemöjligheterna, inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik, i form av totalt tillåtna fångstmängder (Total Allowable Catch, TAC) och kvoter och därtill knutna regleringar. Varje år redogör kommissionen i ett meddelande till rådet och Europaparlamentet för de framsteg som har gjorts mot ett mer hållbart fiske i EU. I meddelandet konstaterar kommissionen bl.a. att den övergripande fiskeridödligheten i Nordostatlanten under 2020 för första gången underskred maximal hållbar avkastning (MSY) och därmed uppfyller målet i den gemensamma fiskeripolitiken. I Medelhavet har fiskeridödligheten minskat även om den fortfarande överskrider MSY. I Östersjön har den positiva trend som observerats för vissa fiskbestånd under senare år brutits beroende på tidigare överutnyttjande och fortsatt bekymmersam status för miljön och de marina ekosystemen.

Majoriteten av fiskemöjligheterna för Västerhavet (Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Atlanten) delas med Storbritannien och med Norge. Detta innebär att EU inte ensam har rådighet att besluta om totalt tillåtna fångstmängder för berörda bestånd. För en majoritet av fiskemöjligheterna i Nordostatlanten fastställde parterna fångstbegränsningar för 2022 grundade på vetenskaplig rådgivning om maximal hållbar avkastning.

Efter en rekommendation från Sverige, tillsammans med Danmark och Tyskland, antog Europeiska kommissionen i februari 2022 en delegerad förordning om åtgärder för att reglera fisket i svenska marina skyddade områden i Kattegatt. Inom områdena inrättas fiskefria zoner, och zoner där endast vissa typer av fiskeredskap får användas. Syftet är att skydda känsliga bottenmiljöer samt undvika bifångster av tumlare och sjöfågel, i enlighet med EU:s naturvårdsdirektiv, dvs. rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar. Havs- och vattenmyndigheten har även fattat beslut om nationella regleringar, inklusive trålförbud, i flera skyddade områden samt även beslutat att införa 64 nya fiskfredningsområden, varav 33 omfattas av någon form av marint områdesskydd.

Inom fiskerikontrollen fortsätter utvecklingen av ett riskbaserat arbetssätt. Arbetssättet ger förutsättningar för hög kvalitet och att insatser och resurser läggs där de gör mest nytta. När efterlevnadsnivåer började mätas 2016 låg den totala nivån strax under 20 procent. Genom olika insatser och förbättringar under åren har den totala nivån stabiliserats på ca 2 procent. Exempel på resultat av arbetet visar sig på ett flertal områden – god regelefterlevnad av fiskare med ålfisketillstånd, något minskat antal beslag av illegala ålfiskande redskap, även om det illegala fisket av ål fortsatt bedöms vara omfattande, ökad kvalitet på uppgifterna och förbättrad rapportering i laxfisket, inga beslag av hummer under tillåten storlek och successiv förbättring av regelefterlevnaden vid realtidsövervakningen i två marina skyddade områden.

Tabell 2.20 Utvecklingen för svenskt yrkesfiske i havet respektive sötvatten – antal fartyg eller licenser, infiskad volym, infiskat värde och förädlingsvärde 2011–2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totalt antal fartyg (havet)	1064	1047	1018	1020	1002	972	910	877	857	816
Totalt infiskad volym (havet) (ton)	177 576	149 679	177 756	172 115	202 715	197 840	221 629	214 782	178 022	172 308
Totalt infiskat värde (havet) (mnkr)	1 117	1 125	1 057	976	1 106	1 238	1 190	1 216	1 249	1 208
Totalt förädlingsvärde* (havet) (mnkr)	569	523	518	451	577	636	605	580	591	624
Totalt antal licenser (sötvatten)	182	183	180	174	175	169	172	168	156	153
Totalt infiskad volym (sötvatten) (ton)	1 484	1 491	1 348	1 598	1 351	1 642	1 640	1 506	1 671	1 571
Totalt infiskat värde (sötvatten) (mnkr)	85	103	78	83	99	87	109	116	111	107
Totalt förädlingsvärde* (sötvatten) (mnkr)								82		

* Förädlingsvärde är infiskat värde minus insatsförbrukning, såsom fasta kostnader, rörliga kostnader, bränslekostnader och kostnader för reparation och underhåll.

Källa: Statistiska centralbyrån och Havs- och vattenmyndigheten.

Såväl antal fiskefartyg som infiskad volym fortsätter att minska inom det havsbaserade yrkesfisket (tabell 2.20). Det infiskade värdet har dock inte samma trend utan ligger mer stabilt runt 1–1,2 miljarder kronor och förädlingsvärdet har ökat. Utvecklingen inom insjöfisket är mer stabil med en viss minskning av antal licenser medan infiskad volym och värde har haft en positiv utveckling under perioden.

De demersala och pelagiska kustkvoterna som fördelas till det småskaliga kustnära fisket justerades av Havs- och vattenmyndigheten inför 2021 då några av dessa kvoter höjdes. Målet är att kustkvoterna inte ska vara begränsande. Inom det pelagiska fisket avsattes även en särskild regional tilldelning av fiskemöjligheter för de fartyg som endast bedriver fiske i Östersjön och landar i Östersjöhamnar. Detta har främjat en fortsatt verksamhet för många av dessa fartyg. De senaste två åren har antalet fisketillstånd för havskräfta med bur ökat. Flera nyetableringar har beviljats på grund av den goda tillgången på havskräfta. Inför 2021 beviljades fem nyetableringar.

Med anledning av riksdagen tillkännagivande om att flytta ut trålgränsen (bet. 2021/22: MJU6 punkt 1, rskr. 2021/22:61) har regeringen fattat beslut den 19 maj 2022 där Havs- och vattenmyndigheten gavs i uppdrag att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i Östersjön, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur. Havs- och vattenmyndigheten ska inom respektive försöksområde kunna möjliggöra att ett visst yrkesfiske kan bedrivas. Sådan möjlighet bör kunna ges till försöksverksamhet, småskaligt fiske och fiske som är av lokal eller regional betydelse och som fiskar för direkt användning som livsmedel. Fiske ska dock endast tillåtas om syftet med det vetenskapliga projektet inte bedöms motverkas. I uppdraget ingår även att genomföra nödvändiga samråd med berörda EU-medlemsstater och vid behov med Europeiska kommissionen. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Produktionen inom svenskt vattenbruk 2020 har ökat något jämfört med föregående år och antalet sysselsatta har fortsatt öka. Utvecklingen inom svenskt vattenbruk t.o.m. 2020 redovisas i tabell 2.21. Av de aktiva anläggningarna för matfisk är 33 musselodlingar. Detta är en markant ökning jämfört med ifjol. Eftersom dataunderlaget har förbättrats bör ökningen tolkas med försiktighet.

Tabell 2.21 Produktion, försäljningsvärde, antal odlingar och antal sysselsatta i vattenbruk 2015–2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Produktion (ton)	10 752	13 451	12 834	11 108	9 600	9 900
Matfisk	1 073	860	924	731	900	800
Sättfisk						
Försäljningsvärde (mnkr löp. priser)	344,6	487,0	521,0	520,6	400	404
Matfisk	78,9	67,5	83,9	62,7	80	75
Sättfisk						
Antal odlingar	103	64	69	70	60	92
Matfisk	118	56	98	85	52	62
Sättfisk						
Antal sysselsatta	411	469	364	406	436	543
Kvinnor	75	85	63	95	99	138
Män	336	384	301	311	337	405

Anm.: Odlingar med kombinationsverksamhet, dvs. både matfisk och sättfisk, kan ingå i båda kategorierna. I matfisk ingår även musslor.

Källa: Jordbruksverket.

Den förstärkning av den nationella medfinansieringen av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 som beslutades i och med budgetpropositionen för 2022 i syfte att påskynda utvecklingen av ett hållbart vattenbruk har ännu inte resulterat i några åtgärder då programmet påbörjas först under hösten 2022.

Genomförandet av havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet för 2021–2027

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av havs- och fiskeriprogrammet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området. Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder:

- resultatindikatorer som framgår av tabell 2.22
- utvärderingar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Per den 16 augusti 2022 hade 1 065 ansökningar beviljats stöd, vilket motsvarar ca 1 385 miljoner kronor. För åtgärderna som slutförts redovisas resultatet i tabellen nedan. Med stöd av uppgifter i ansökningarna av icke slutförda åtgärder redovisas en prognos om förväntade resultat i tabellen nedan. Det slutliga resultatet av havs- och fiskeriprogrammets åtgärder kan redovisas först 2024.

Tabell 2.22 Indikatorer för havs- och fiskeriprogrammets genomförande, 2014–2020

Indikatorer	Förväntade resultat utifrån beviljade ansökningar	Resultat från slutförda projekt	Mål
Förändring av oönskade fångster (ton)	-3	-833	-2 300
Förändrad vattenbruksproduktion (ton)	601	8186	3 975
Antal projekt inom datainsamling och kontroll	44	144	109
Antal genomförandeprojekt inom lokalt ledd utveckling	62	125	300
Antal projekt inom saluföring och beredning	12	78	94
Förändrad areal skyddade områden (km ²)	8	57	700

Källa: Jordbruksverket.

Under juli 2021 trädde Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1139 av den 7 juli 2021 om Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden och om ändring av förordning (EU) 2017/1004 i kraft. Den nya Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) kommer fortsatt att ha ett brett tillämpningsområde där genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik samt delar av EU:s havspolitik ligger i fokus. Den 5 augusti 2022 godkändes det svenska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 av Europeiska kommissionen, ett mer fokuserat program med färre åtgärder och förenklat genomförande jämfört med programmet för perioden 2014–2020. Programmets prioriteringar skapar en hög grad av synergi mellan åtgärdsområdena och syftar till att skapa mervärden för samhället och stimulera företag, myndigheter och andra aktörer inom fiske och vattenbruk att genomföra sådana åtgärder som bidrar till en utveckling i riktningen mot social och miljömässig hållbarhet, jämställdhet, samt ökad konkurrenskraft. Den totala programbudgeten uppgår till ca 2,15 miljarder kronor varav 1 078 miljoner kronor utgör EU-medel. Sverige förväntas medfinansiera programmet med ca 1 076 miljoner kronor.

Genomförandet av det svenska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 förväntas kunna påbörjas under hösten 2022.

Utvecklad jakt och viltförvaltning

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jakt och viltförvaltning bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- viltstammarnas utveckling
- omfattning av viltskador
- antal viltolyckor i trafiken.

Insatser under 2022 har fortsatt legat i linje med Naturvårdsverkets Strategi för svensk viltförvaltning där utgångspunkten är att viltet ska förvaltas på ett hållbart sätt, vilket innebär att både ekologiska, sociala, kulturella och ekonomiska aspekter ska vägas in i förvaltningen. En hållbar viltförvaltning innebär också en balans mellan att bruka och bevara vilt.

Genom regeringsbeslut den 10 mars 2022 ändrades förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket så att myndigheten, förutom att ansvara för frågor om jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen, även ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs.

En ny strategi för svensk viltförvaltning för 2022–2029 beslutades av Naturvårdsverket den 5 april 2022. Visionen är oförändrad sedan tidigare strategi, dvs. att en viltförvaltning i balans gör att alla kan uppleva viltets värden och pekar ut vägval samt de viktigaste åtgärderna som förväntas leda mot målen. Strategin har tagits fram efter samråd med berörda intressenter och myndigheter.

Möjligheten att delegera beslut om skyddsjakt och licensjakt till länsstyrelserna är en förutsättning för att uppnå riksdagens målsättning om en regionaliserad rovdjursförvaltning. Naturvårdsverket har de senaste åren i hög utsträckning överlämnat rätten att fatta beslut om skyddsjakt och licensjakt på rovdjur till länsstyrelserna.

Täta eller stora viltstammar fortsätter att medföra skador inom såväl skogs- som jordbruk samt orsakar olyckor på väg och på spårbunden trafik. 2021 utbetalades 29,9 miljoner kronor i stöd till åtgärder som förebygger skador av fredat vilt och i ersättning för sådana skador. Utöver det utbetalades 49,3 miljoner kronor i rovdjursersättning samt 4,1 miljoner kronor till förebyggande åtgärder inom rennäringen.

Genom regeringsbeslut den 9 april 2020 gavs berörda länsstyrelser i uppdrag (N2020/01011) att revidera sina regionala förvaltningsplaner för vildsvin utifrån Naturvårdsverkets nyligen reviderade nationella förvaltningsplan. Naturvårdsverket har sammanställt en rapport om befintliga metoder för att inventera skador som är orsakade av vildsvin.

Det totala antalet trafikolyckor med vilt inblandat har ökat jämfört med 2020, se tabell 2.23. Avvikelsen för 2020 med minskat antal trafikolyckor med vilt inblandat kan troligen förklaras med den minskade trafiken på grund av covid 19-pandemin. Det är klövvilt (bl.a. älg, vildsvin och rådjur) som är inblandade i de flesta olyckorna.

Tabell 2.23 Viltolyckor i trafiken 2016–2021

Antal						
Viltslag	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dovhjort	2 537	2 546	2 918	3 267	3 244	3 386
Kronhjort	390	425	414	486	403	417
Rådjur	44 629	45 863	46 985	47 304	45 159	50 373
Vildsvin	4 757	6 082	6 938	7 696	7 216	5 359
Älg	5 874	5 941	5 951	5 602	4 607	5 351
Övrigt vilt	392	425	544	576	507	544
Totalt	58 579	61 282	63 750	64 931	61 136	65 430

Källa: Nationella viltolycksrådet.

För det senaste fullföljda jaktåret 2021/22 var antalet lösta statliga jaktkort nationellt ungefär detsamma som året innan (285 751 jämfört med 286 673). Antalet svenska kvinnor som löste statligt jaktkort var 21 805.

Genom regeringsbeslut den 7 januari 2021 genomfördes vissa förändringar angående viltvårdsfonden. Naturvårdsverket gavs bl.a. i uppdrag att med beaktande av upphandlingsreglerna ombesörja att vissa delar av Svenska Jägareförbundets s.k. allmänna uppdrag utförs. Genom regeringsbeslut den 30 september 2021 tilldelades Svenska Jägareförbundet ett treårigt organisationsbidrag. Naturvårdsverket har inom uppdraget genomfört fyra delupphandlingar av viltvårdsåtgärder där Svenska Jägareförbundet tilldelats samtliga kontrakt. Kontraktstiden är den 1 juli 2022–31 december 2023.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att beslut om finansiering av Svenska Jägareförbundets jakt- och viltvårdsuppdrag bör fattas för tre år i taget samt att det bör göras en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden (bet. 2020/21:MJU22 punkt 14 och 15, rskr. 2020/21:410). Genom ett regeringsbeslut den 30 september 2021 tilldelades Svenska Jägareförbundet ett treårigt organisationsbidrag som syftar till att förbundet fortsatt ska kunna leda delar av jakten och viltvården i landet. Efter en översyn av förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden beslutade regeringen den 4 augusti 2022 om en förordningsändring som förtydligar att bidrag endast kan ges till organisationer som främjar jakt och annan viltvård. Regeringen anser att tillkännagivandena därmed är slutbehandlade.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att införa licensjakt på säl (bet. 2018/19:MJU9 punkt 8, rskr. 2018/19:173). Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om förvaltning av säl (bet. 2021/22:MJU6 punkt 7, rskr. 2021/22:61). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska öka jakten på säl genom större licenstilldelning för säljakt och genom att underlätta för de jägare som jagar säl (bet. 2021/22:MJU6 s. 53–54). I Naturvårdsverkets rapport den 22 juni 2020 med förslag på ändringar av gällande jakttider föreslogs att det ska vara möjligt att besluta om licensjakt på gråsäl och knobbsäl, men inte på vikare då arten inte bedöms ha gynnsam bevarandestatus. Ändringarna i jaktförordningen (1987:905) som beslutades den 22 december 2021 möjliggör för Naturvårdsverket att besluta om licensjakt på gråsäl och knobbsäl. Det är Naturvårdsverket och inte regeringen som bestämmer hur stor licenstilldelningen ska vara. Naturvårdsverket beslutade den 13 april 2022 om licensjakt efter 2 000 gråsäl och 730 knobbsäl under 2022 och början av 2023. Jakten syftar i första hand till att minska och förhindra de problem och skador som sälarna orsakar. Skadorna kan med hjälp av licensjakten minskas både genom att jakt bedrivs där skador förekommer, och genom att dämpa tillväxttakten i populationen generellt. Säljakt är tidskrävande och förenat med kostnader för den enskilde jägaren och det är inte

möjligt för en jägare att sälja exempelvis sälskinn eller kött på grund av EU-förbudet mot handel med sälprodukter. För att underlätta för de jägare som jagar säl fastställs i regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende anslag 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* inom utgiftsområde 23 att högst 3 miljoner kronor får fördelas till länsstyrelserna för att användas till ersättning för hanteringskostnader för gräsälvar som fälls med stöd av Naturvårdsverkets beslut. Det finns även en stödåtgärd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 som ger möjlighet till ersättning för hanteringskostnader för fällda sälar. Regeringen bedömer därmed att tillkännagivandena är slutbehandlade.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om förvaltningen av skarv (bet. 2021/22: MJU6 punkt 6, rskr. 2021/22:61). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska öka jakten på skarv genom att tillåta allmän skydds jakt på skarv på eget initiativ, utreda möjligheterna till allmän jakttid för skarv, samt vidta ytterligare åtgärder för att begränsa skarvstammens tillväxt, t.ex. att se över möjligheterna för fleråriga tillstånd för skydds jakt och möjliga komplement till skyddsjakten, t.ex. oljering och prickning av ägg samt överväga en nationell förvaltningsplan för skarv och vidta åtgärder för att åstadkomma en bättre samverkan mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten för att beslut i frågor som gäller förvaltning av skarv ska vara likvärdiga i hela landet (bet. 2021/22: MJU6 s. 52–53). I Naturvårdsverkets rapport den 22 juni 2020 med förslag på ändringar av gällande jakttider föreslogs att skydds jakt på storskarv på enskilds initiativ skulle införas, men att storskarvens listning i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar förhindrar att allmän jakt på storskarv kan införas. Genom regeringsbeslut den 6 maj 2021 infördes möjlighet till skydds jakt på storskarv på enskilds initiativ i enlighet med Naturvårdsverkets förslag. Det är sedan tidigare möjligt för länsstyrelsen att besluta om rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg. Det finns inte heller något uttryckligt hinder i jaktförordningen mot att meddela fleråriga skydds jaktstillstånd. Genom regeringsbeslut den 12 maj 2022 gavs Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att bl.a. revidera den nuvarande nationella förvaltningsplanen för storskarv från 2014 i syfte att bl.a. minska allvarlig skada på fiskerinäringen. Revideringen ska även underlätta för fleråriga skydds jaktbeslut samt användning av effektivare jakt- och skrämsemetoder som komplement till den jakt som bedrivs med skjutvapen. En reviderad nationell förvaltningsplan förväntas kunna användas i både skarv- och fiskeriförvaltningen och syftar också till att göra skarvförvaltningen mer likvärdig i landet. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Rådjursstammen bedöms ha något ökande trend, medan kronhjortsstammen bedöms minska svagt. Dovhjorten bedöms totalt sett öka genom att stammarna fortsatt sprider sig. Trenden när det gäller älg och vildsvin är en tydlig minskning av populationen. Stora fåglar som exempelvis grågås, sångsvan och trana fortsätter att öka och vitkindad gås har ökat markant. Storskarv har sedan 1970-talet ökat kraftigt, men populationen har det senaste årtiondet legat relativt stabilt. Detta kan dock variera såväl lokalt som regionalt. Samtliga stora rovdjur (björn, järv, lo, varg och kungsörn) bedöms enligt de senaste inventeringsresultaten uppnå gynnsam bevarandestatus.

Konsument och marknad

Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad:

- Att konsumenterna ska ha ett högt förtroende för livsmedlen och kunna göra medvetna och hållbara val, exempelvis av närproducerat och ekologiskt. Marknaden för livsmedel ska kännetecknas av en väl fungerande konkurrens.

Den svenska livsmedelsexporten ska ges förutsättningar att öka för att möta efterfrågan på relevanta marknader.

De kompletterande indikatorer som används för att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen på området bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området redovisas under respektive avsnitt.

Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten fick 2021 i uppdrag att ta fram förslag till nationella mål och indikatorer för att ge en tydlig inriktning för arbetet med hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i Sverige. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 januari 2024.

Livsmedelsexport

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av konkurrenskraften och livsmedelsexporten bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad introduceras följande kompletterande indikator:

- exportandel i svensk livsmedelsindustri.

Tabell 2.24 Exportandel i svensk livsmedelsindustri

År	Exportandel
2011	27 %
2012	28 %
2013	29 %
2014	29 %
2015	31 %
2016	31 %
2017	33 %
2018	34 %
2019	34 %
2020	35 %

Källa: Sveriges export- och investeringsråd och Livsmedelsföretagen.

Under 2021 ökade värdet av den totala exporten av livsmedels- och jordbruksprodukter, undantaget vidareexporten av norsk fisk, med nästan 8 procent och uppgick därmed till nästan 62 miljarder kronor. Ökningen har skett över ett antal produktkategorier. Det andra året med covid-19-pandemin påverkade arbetet för Sveriges export- och investeringsråds livsmedelsexportprogram Try Swedish! som drivs på uppdrag av regeringen. Från att arbeta med fysiska mässor genomfördes i stället ett stort antal digitala främjandeaktiviteter.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket har i uppdrag att fortsatt utveckla arbetet med exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror i syfte att underlätta för ökad export. Under 2022 har arbetet för att öka den svenska exporten genom att få tillträde till nya marknader fortsatt. Team Sweden Livsmedel som leds av den nationella exportsamordnaren för livsmedelssektorn har fortsatt att vara ett aktivt forum för företag och intressenter att identifiera hur den svenska livsmedelsexporten ska öka, bl.a. arrangerades ett digitalt möte i juni 2021. Regeringen har under året lyft fram svenska exportintressen inom ramen för EU:s förhandlingar om bilaterala handelsavtal. Under 2021 har samarbetet för en ökad gemensam livsmedelsexport mellan Sverige och Finland fortsatt med ett antal gemensamma digitala aktiviteter på utlandsmarknaden liksom ett utbyte av information och erfarenheter på myndighetsnivå.

Antalet livsmedelsburna zoonoser är fortsatt lägre än tidigare

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssäkerheten bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används följande kompletterande indikatorer:

- antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur
- antalet utbrott av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor.

Indikatorerna visar hur vanligt det är att människor blir sjuka av animaliska livsmedel. I Sverige, liksom i EU, är infektion med campylobacter den mest rapporterade livsmedelsburna zoonosen på människa. Hantering och konsumtion av otillräckligt tillagad kyckling anses vara den viktigaste smittkällan. Förekomsten av campylobacter i slaktkyckling och infektion hos människa är säsongberoende och normalt högre under sommarhalvåret. Förekomsten av campylobacter i kycklingflockar är låg i ett internationellt perspektiv.

Tabell 2.25 Andel kycklingflockar smittade med campylobacter

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel (procent)	8,8	11,5	11,6	15,4	10,7	8,7	4,6	4,6	5,3

Källa: Jordbruksverket.

Under 2021 ökade antalet fall hos människor av salmonella, campylobacter och Enterohemorragisk E. coli (EHEC) jämfört med 2020. Antalet fall av salmonella och campylobacter var dock fortsatt mycket lägre än 2019 och tidigare (se tabell 2.26). Enligt rapport från Folkhälsomyndigheten beror det lägre antalet 2021 till stor del på det fortsatt låga antalet utlandssmittade. Andelen fall som smittats i Sverige skiljer sig för de olika infektionerna. När det gäller salmonella kan cirka hälften av fallen kopplas till inhemsk smitta. Motsvarande siffra för campylobacter, listeria och EHEC är 75, 90 respektive 81 procent. Andelen män respektive kvinnor som smittas är förhållandevis jämn.

Tabell 2.26 Antalet utbrott av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Antal fall per 100 000 invånare, oavsett smittland

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Campylobacter	82,66	84,12	85,03	93,17	110,27	104,81	79,48	64,8	33,03	38,78
	46,5/	47,0/	45,5/	46,8/	46,7/	46,8/	44,6/	44,8/	43,1/	44,3/
Andel kvinnor/män	53,4	52,9	54,4	53,1	53,2	53,1	55,3	55,1	56,8	55,2
EHEC	4,93	5,7	4,84	5,59	6,37	4,98	8,71	7,32	4,73	6,25
	53,3/	54,3/	53,6/	55,3/	54,7/	53,3/	54,9/	53,6/	53,9/	51,7/
Andel kvinnor/män	46,6	45,6	46,3	44,6	45,2	46,6	45	46,3	46	47,7
Listeria	0,75	0,96	1,28	0,89	0,68	0,8	0,86	1,09	0,84	1,02
	54,1/	49,4/	52,8/	47,7/	52,9/	55,5/	51,6/	56,6/	45,4/	45,7/
Andel kvinnor/män	45,8	50,5	47,2	52,2	47	44,4	48,3	43,3	54,5	54,2
Salmonella	30,52	29,42	22,68	23,31	22,47	22,52	19,94	19,29	7,95	9,05
	50,3/	50,2/	48,6/	49,9/	48,4/	48,8/	47,1/	50,7/	48,5/	52,5/
Andel kvinnor/män	49,6	49,6	51,3	50	51,5	51	52,8	49,2	51,4	46,9

Källa: Folkhälsomyndighetens statistik om anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar. Statistiken hämtas från en föränderlig databas och antalet fall kan därför justeras både uppåt och nedåt.

Främjande av produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel

Utvecklingen av den ekologiska odlingen och andelen ekologiska livsmedel i offentlig sektor har i stort sett varit oförändrad 2021 i jämförelse med 2020. Under 2021 var andelen ekologiskt odlad jordbruksmark 20 procent och andelen inköp i offentlig

sektor som bestod av ekologiska livsmedel 38 procent. Den ekologiska livsmedelsförsäljningen har avtagit med 0,5 procent. Det såldes ekologiska livsmedel för 34,2 miljarder kronor, en marginell nedgång jämfört med 2020 (-160 miljoner kronor). Under 2021 var andelen ekologiskt av försäljningsvärdet för livsmedel i Sverige 8,9 procent.

Samordningsfunktionen för ekologisk produktion, konsumtion och export har under 2021 genomfört två utlysningar och beviljat stöd till 33 projekt på sammanlagt 53 miljoner kronor i stöd till fleråriga projekt under 2021–2023. Dessa ska bidra till att främja produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel.

Sverige är en aktiv part i internationellt arbete

Sverige deltog aktivt i såväl förberedelsearbetet som under toppmötet för hållbara livsmedelssystem (Food Systems Summit, FSS) som ägde rum i september 2021. Sverige anordnade bland annat sju nationella dialoger inför toppmötet vilket resulterade i en svensk nationell färdväg. Sverige har i dessa sammanhang bland annat betonat kopplingarna mellan hälsa, mat och klimat. Resultatet av FSS var mycket positivt och det stora engagemang som framkom vid FSS är nu viktigt att bibehålla för att nå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Inom ramen för Kommittén för tryggad livsmedelsförsörjning bidrog Sverige i framtagandet av de frivilliga riktlinjerna för livsmedelssystem och nutrition, i syfte att motverka felnäring och samtidigt betona vikten av hållbar utveckling. Riktlinjerna var ett viktigt inspel till FN-toppmötet. Vidare bidrog Sverige med 3 miljoner kronor för att möjliggöra framtagandet av frivilliga riktlinjer för jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt i kontexten tryggad livsmedelsförsörjning och nutrition för att bidra till ökad global jämställdhet.

De internationella, mellanstatliga, råvaruorganisationerna (ICB) syftar till att underlätta världshandeln, genom statistikinsamling, marknadsanalyser och riktlinjer, samt att stödja de fattigaste ländernas utveckling på råvaruområdet. Under 2021 utsågs Sverige till ordförande för den administrativa kommittén i det internationella rådet för tropiskt timmer, som har en viktig roll bl.a. när det gäller att motverka avskogning. Vidare var Sverige ordförande för en kommitté inom Metallstudiegrupperna, vilka utgör en mötesplats för såväl regeringsföreträdare som hela gruvnäringen i världen och bidrar till en hållbar utveckling av gruv- och mineralsektorn genom analyser och riktlinjer. Sverige fortsatte också som vice ordförande för det styrande rådet inom Gemensamma råvarufonden (CFC), en finansiell institution med uppgift att stödja utvecklingsprojekt, var ordförande för dess exekutivkommitté samt talesperson inom CFC för OECD-länderna. Sverige har också under året aktivt medverkat vid omförhandlingar av de grundläggande mellanstatliga avtal, genom vilka de Internationella-, Kakao- respektive Sockerorganisationerna, inrättats.

Regionalt har Sverige inom ramen för Nordiska ministerrådet aktivt medverkat till uppstarten av en rad projekt med inriktning klimatomställning som bioekonomi för tillväxt på landsbygden. Vidare har Sverige, inom ramen för EU:s strategi för Östersjön, bidragit till att initiera genomförandet av en ny handlingsplan när det gäller bioekonomi. Sverige är också prioriteringsområdets koordinator inom Strategin för fiskefrågor.

Under 2021 kunde Codex Alimentarius slutföra förhandlingarna om nya och reviderade standarder för antibiotikaanvändning och övervakning av resistens inom livsmedelskedjan. Sverige medverkade aktivt och drev förhandlingarna framåt.

Kunskap och innovation

Målet för det strategiska området Kunskap och innovation:

- Att stödja kunskaps- och innovationssystemet för att bidra till ökad produktivitet och innovation i livsmedelskedjan samt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av kunskap och innovation bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Kunskap och innovation används följande kompletterande indikator:

- livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omsättning.

År 2019 var livsmedelskedjans forsknings- och utvecklingsutgifter som andel av omsättningen 0,08 procent och 2020 var livsmedelskedjans forsknings- och utvecklingsutgifter som andel av omsättningen 0,10 procent (baserat på officiell statistik, uppgift för senare år är inte tillgänglig, Statistiska centralbyrån 2021). Siffran gäller för företag med fler än tio anställda. På grund av förändrat sätt att redovisa statistik är indikatorn inte jämförbar med tidigare års redovisning. I absoluta tal var företagens egna forsknings- och utvecklingsutgifter 1 090 miljoner kronor 2020 (för företag med fler än tio anställda), vilket var en ökning med 33 procent jämfört med 2019. Sweden Food Arena har undersökt innovationskapaciteten i livsmedelskedjan och funnit att den är god men att det finns behov av att öka innovationshöjden, det vill säga innovationens nyhetsvärde (Sweden Food Arena, 2021).

Kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund, har fortsatt med sitt långsiktiga arbete med att säkerställa tillgången till nya växtsorter anpassade för svenska odlingsförhållanden.

Under 2021 betalade Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) ut totalt 671 miljoner kronor i forskningsstöd till forskning inom de areella näringarna. Resultatredovisning för Formas verksamhet i övrigt lämnas i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, avsnitt 4.

Som ett resultat av forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2020/21:60) har finansieringen av livsmedelsforskning och finansiering av forskning för hållbar tillväxt och utveckling av den gröna och blå biobaserade ekonomin ökat. Totalt satsades 116 miljoner kronor på nationella forskningsprogrammet för livsmedel. Forsknings-satsningen till stöd för området skogsråvaror och biomassa fortsätter och har breddats till forskning och innovationsverksamhet för hållbar utveckling av den gröna och blå biobaserade ekonomin.

God kvalitet vid Sveriges lantbruksuniversitet

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av utbildning och forskning bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Kunskap och innovation används följande kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder:

- antal helårsstudenter
- antal sökande och antagna
- prestationsgrad och examinationsfrekvens (antal examinerade individer)
- andel disputerade lärare
- vetenskaplig publicering
- externa medel.

Antalet helårsstudenter uppgick under 2021 till 4 437 (70 procent kvinnor och 30 procent män) vilket innebär en ökning med 221 helårsstudenter jämfört med 2020. Trenden med ökande antal helårsstudenter från föregående år fortsätter därmed. Av de 34 programmen på grundnivå hade åtta en könsfördelning inom intervallet 40 till

60 procent. Inom forskarutbildningen är andelen män 43 procent. SLU har tagit initiativ till en avsiktsförklaring om en jämställd och jämlik arbets- och studiemiljö inom den gröna sektorn, som undertecknats av ett trettiotal aktörer.

Tabell 2.27 Sökande och antagna till högskoleutbildning vid SLU

	2017	2018	2019	2020	2021
Sökande grundnivå	5 674	5 247	5 848	6 821	7 602
Antagna grundnivå	998	1 032	1 020	1 097	1 126
Andel kvinnor/män	67/33	68/32	68/32	70/30	71/29
Sökande avancerad nivå	3 560	4 556	5 338	6 169	5 400
Antagna avancerad nivå	608	701	609	991	925
Andel kvinnor/män	61/39	60/40	63/37	65/35	62/38

Anm. Antagna grundnivå 2020 har korrigerats (höjts) jämfört med uppgift i BP22.

Källa: SLU, årsredovisning 2021.

Prestationsgraden varierar något mellan åren, men ligger på en hög nivå nationellt sett, se tabell 2.28. Nivån har hållits med vissa förseningar kopplade till anpassningar på grund av covid-19-pandemin.

Tabell 2.28 Prestationsgrad läsåren 2017–2021 vid SLU

Procent	2017	2018	2019	2020	2021
Kvinnor	89	92	89	89	90
Män	86	89	87	85	86
Totalt	89	91	88	88	89

Anm.: Tabellen redovisar totalprestationsgraden, där utresande utbytesstudenter som inte får någon helårsprestation redovisad ingår.

Källa: SLU.

Antalet disputerade lärare har fortsatt att öka under 2021, till 1 076 (44 procent kvinnor och 56 procent män). Andelen disputerade lärare har stigit från 80 procent 2020 till 84 procent 2021.

SLU uppvisar fortsatt goda resultat när det gäller vetenskaplig publicering. Forskare vid SLU publicerade drygt 2 500 artiklar och kunskapsöversikter (reviews) under 2021 vilket är en ökning med 15 procent jämfört med 2020. Trenden med ökande publicering har funnits en rad år. Ett mått på hög kvalitet är att 17 procent av alla artiklar som publiceras internationellt tillhör de 10 procent mest citerade i världen inom sina respektive ämnesområden.

Den externa finansieringen till fortlöpande miljöanalys har ökat med 9 miljoner kronor. Den externa finansieringen till forskning och forskarutbildning har ökat med 139 miljoner kronor och utgjorde 51 procent av de totala intäkterna.

2.6.3 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

På väg mot en ny livsmedelsberedskap och tryggad dricksvattenförsörjning

Som en följd av tidigare uppdrag har Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA inkommit med en gemensam planering och redovisning av arbetet hittills avseende

uppbyggnad av livsmedelsberedskapen under perioden 2021–2025. Även Livsmedelsverkets och länsstyrelsernas arbete i frågor om dricksvattenförsörjning i uppbyggnaden av det civila försvaret har redovisats. Livsmedelsverket och Jordbruksverket har, inom ramen för sina uppdrag, inlett ett nära samarbete med näringslivet för att öka förutsättningarna för att flödet i livsmedelskedjan kan säkerställas vid en allvarlig bristsituation. Detta samarbete kompletterar den sedan tidigare pågående privata offentliga samverkan inom samrådsgruppen för krisberedskapsplanering av livsmedelsförsörjning som Livsmedelsverket driver tillsammans med aktörer i livsmedelskedjan.

I syfte att vidareutveckla arbetet med att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna har Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA under 2021 påbörjat de nödvändiga kartläggningar och analyser som behövs för uppbyggnaden av en ny livsmedelsberedskap. Livsmedelsverket har även analyserat hur befolkningens energi- och näringsbehov kommer att kunna mötas utifrån olika scenarier med minskad tillgång på livsmedel och redovisat detta till regeringen.

Anpassningen av dricksvattenförsörjningen till klimatförändringar har fortsatt utvecklats. För att stödja kommunernas klimatanpassningsarbete inom dricksvattenförsörjningen har Livsmedelsverket i sin samordnande roll bl.a. skapat ytterligare förutsättningar för samtliga kommuner att på egen hand driva klimatanpassningsarbetet vidare.

Länsstyrelsernas och Livsmedelsverkets arbete med att utveckla stöd till kommunernas kontinuitetsplanering för att säkerställa dricksvattenförsörjningen och för planeringen för prioritering av nödvatten vid höjd beredskap har bl.a. resulterat i en nulägesbild av förmågan och behoven inom området.

2.6.4 Skog

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i skogen bidrar till målet för utgiftsområdet och skogspolitikens två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet, används följande centrala indikatorer:

- tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder
- skog och vilt i balans
- skydd mot skadeinsekter m.m.
- miljöhänsyn i skogsbruket
- skydd och bevarande av skogsmark
- skogsbrukets klimatnytta.

Redovisning för Levande skogar finns i utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård avsnitt 3.

Nationellt skogsprogram, jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Skogsprogrammet har inneburit dialog med en rad olika intressenter i skogens värdekedja. Olika aktörer har bidragit till arbetet med att revidera skogsprogrammets handlingsplan och lägesrapport. Den visar på nu aktuella åtgärder samt framåtsyftande insatser med sikte mot 2030. Åtgärderna som beskrivs genomförs av flera olika aktörer. Det digitala formatet möjliggjorde stort deltagande vid årskonferensen, med temat Fokus på skogen. Aktuella frågor med koppling till EU och det regionala arbetet behandlades. Förslag på relevanta indikatorer som är användbara för det nationella skogsprogrammet har arbetats fram.

Arbetet med regionala skogsprogram pågår på frivillig väg i samtliga län. Beslut om regionalt skogsprogram/strategi har fattats i 19 av de 20 regionerna och Gotlands kommun. Mångfalden av pågående regionala aktiviteter avspeglas i den uppdaterade handlingsplanen.

För att underlätta för skogsbruksföretagande har Skogsstyrelsen under året arbetat med ett förenklingspaket. Åtgärder som innebär förenklingar för företagare och skapar tillit i bemötande och service har genomförts. Nya servicepaket har utvecklats för att kunna möta målgrupperna nya skogsägare och nya yrkesverksamma. Utveckling av tjänster kopplade till de digitala möjligheterna, såsom förbättrat kartmaterial, har fortsatt.

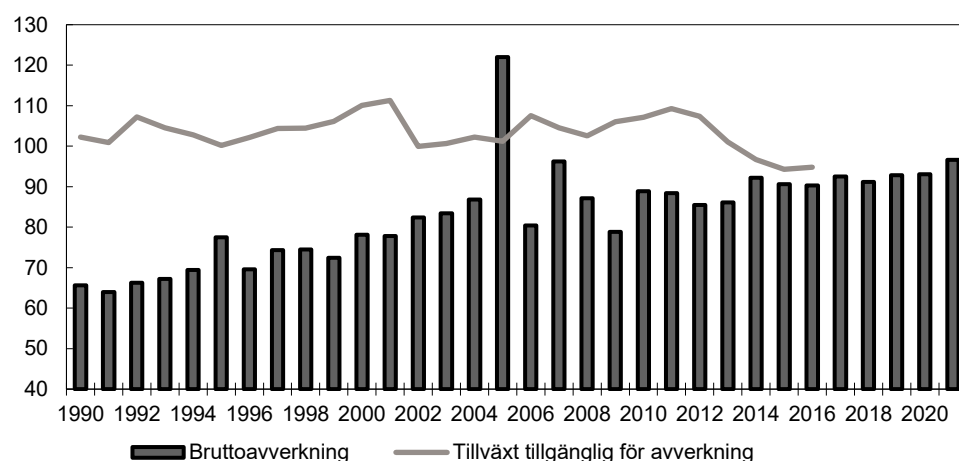
Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder

Den årliga tillväxten på produktiv skogsmark som inte är formellt skyddad var enligt SLU under perioden 2012–2020 i genomsnitt 113 miljoner skogskubikmeter (m³sk). Den årliga långsiktigt hållbara avverkningsnivån bedöms till 95–100 miljoner m³sk av Skogsstyrelsen. Den totala tillväxten har ökat trendmässigt under flera decennier, medan tillväxten tillgänglig för avverkning legat relativt stabilt sedan 1990.

Bruttoavverkningen uppgick 2021 enligt Skogsstyrelsens preliminära beräkning till ca 96 miljoner m³sk. Diagram 2.4 visar hur den årliga avverkningen och tillgänglig tillväxt utvecklats. Sedan 1990 har en allt större andel av den tillgängliga tillväxten avverkats. Den tillväxt som är tillgänglig för avverkning beräknas som årlig tillväxt på virkesproduktionsmark med avdrag för naturlig avgång som inte har tillvaratagits, samt tillägg för tillväxt på andra ägoslag än skogsmark. Värde mässigt står sågtimmer för drygt 60 procent av den avverkade volymen, massaved för drygt 30 procent medan energived och avverkningsrester (grot) står för ungefär 5 procent. Restströmmar, ungefär halva volymen av avverkningen, utnyttjas som bioenergi framför allt i massa- och pappersindustrin samt i kraftvärmeverk.

Diagram 2.4 Bruttoavverkning jämförd med årlig tillväxt tillgänglig för avverkning

Miljoner m³sk

Anm. Bruttoavverkning inkluderar hela lämnade träd. Tillväxt tillgänglig för avverkning redovisas i löpande femårsmedelvärden. Tillväxt i alla åldersklasser ingår. Tillväxt och avverkning på andra ägoslag än skogsmark ingår.
Källa: Skogsstyrelsen, JO0312 samt SLU, Skogsdata 2021.

Varje år förnygras ca 200 000 hektar efter slutavverkning. Plantering är den vanligaste förnygringsformen med 86 procent, därefter följer naturlig förnygring med 9 procent, sådd 3 procent samt ingen åtgärd 2 procent. Andelen plantering har ökat stabilt sedan början av 2000-talet. 86 procent av förnygringarna inventerade 2020–2021 uppfyllde krav enligt föreskrifter meddelade av Skogsstyrelsen. Antalet levererade skogsplantor

har ökat varje år sedan 2015 och uppgick 2021 till rekordhöga 452 miljoner plantor. Tallplantor har sedan 2019 gått om granplantor som det vanligaste trädslaget och stod 2020 för 52 procent av de levererade plantorna.

Arealen som röjs har trendmässigt ökat varje år sedan mitten på 90-talet men fortfarande är arealen med bedömt omedelbart röjningsbehov omfattande, knappt 1,3 miljoner hektar, vilket motsvarar ungefär 6 procent av den samlade arealen virkesproduktionsmark.

Under 2021 har 476 ansökningar om föryngringsavverkning i fjällnära skog, om totalt 13 220 hektar, kommit in till Skogsstyrelsen. Det är mer än fyra gånger så stor areal jämfört med tidigare år, vilket lett till en ökning av anspråk på ersättning. I ca två tredjedelar av de ärenden som handlagts under 2021 har avverkning nekats helt eller delvis och Skogsstyrelsen har för 2021 beslutat om ersättning på ca 300 miljoner kronor.

Skog och vilt i balans

Resultaten från älgskadeinventeringen visar på fortsatt stora skador, särskilt i södra Sverige där trenden dessutom är ökande. Årsskadorna på tall 2021 var 17 procent i Götaland. I landet som helhet var nivån 11 procent, att jämföras med det av myndigheterna framtagna målet 5 procent för tolerabel skadesituation. På mer än 90 procent av de inventerade ytorna har rönn, sälg, asp och ek svårt att växa upp till fullstora träd.

Ett positivt resultat av arbetet med att genom ökad ståndortsanpassning förbättra balansen mellan skog och vilt är att det sedan några år planteras fler tall- än granplantor. Skogsstyrelsen arbetar sedan flera år med verksamheten ”Mera tall” för att öka tallföryngringar på marker där tall är mest lämpligt.

Skydd mot skadeinsekter

Granbarkborreangreppen har under 2021 fortsatt ligga på höga nivåer där tyngdpunkten på angreppen har flyttats norrut med centrum i Södermanland. Totalt uppskattas ca 8 miljoner m³sk angripet 2021, vilket är i nivå med 2020 och ungefär en fördubbling jämfört med 2018. Skogsstyrelsen har tillsammans med berörda länsstyrelser genomfört en rad åtgärder, i enlighet med regeringsuppdrag 2021 om att fortsätta bekämpa skadorna av granbarkborrar i skyddade områden. Genom Skogsstyrelsens projekt Stoppa borrarerna samverkar näringsliv och myndigheter kring bland annat rådgivning och kommunikation. Skogsstyrelsens riskindexkartor underlättar lokalisering av skadad skog. Med hjälp av drönare och artificiell intelligens kan skador identifieras i ett tidigt stadium.

Skogsskadecentrum har etablerats vid SLU i samarbete med Skogsstyrelsen och branschen. Bland annat har arbete inletts om multiskadad ungskog i norra Sverige, expertstöd om barkborreangreppen i södra Sverige samt kompetensutveckling genom en industriforskarsskola.

Miljöhänsyn i skogsbruket

Volymen lämnad hård död ved i samband med föryngringsavverkning utgjorde 2020 ca 3,0 m³sk per hektar. Kvalitetsmässigt finns en långsiktig trend där hård död ved lämnas i större omfattning medan det finns en vikande trend för volymer av mer nedbruten ved som lämnas. Totalt utgör mängden död ved på all produktiv skogsmark, i hela landet utanför formellt skyddade områden, i genomsnitt 8,7 m³sk

per hektar vilket är en ökning med 44 procent på ca 20 år. Mängden död ved inom formellt skyddade områden, i hela landet, ligger på 20,4 m³sk per hektar.

Hänsyn till kulturlämningar vid föryngringsavverkning har förbättrats då andelen kulturlämningar som kategoriserats som ”ingen skada” har ökat till 73 procent 2021, jämfört med 61 procent 2020. Andelen kulturlämningar som blir påverkade (ringa skada, skada eller grov skada) är åter på samma nivå som 2019, som var den lägsta nivån sedan inventeringen började 2012. Andelen grov skada är däremot högre 2021 än 2019. Alltjämt sker de flesta skadorna vid markberedning.

Arealen lämnad miljöhänsyn i samband med föryngringsavverkning inventeras fem år efter åtgärd och visar att det under treårsperioden 2015/16–2017/18 lämnades i genomsnitt 9 procent av den föryngringsavverkade arealen som hänsynsytor. Det är i nivå med tidigare uppföljningar. Uppföljningen visar en trend med minskande volymer av frö- och skärmträd i föryngringsavverkningarna. Det beror på att användningen av naturlig föryngring som föryngringsmetod minskat och att andelen markberedning och plantering ökat. Antalet lämnade grova hänsynsträd är i stort sett oförändrat medan antalet lämnade klena hänsynsträd har en minskande trend.

Tall och björk är de vanligaste trädslagen som lämnas som hänsynsträd vid föryngringsavverkning. Detta har resulterat i att trädslagsfördelningen efter avverkning nu utgörs av lövträd i större omfattning.

Skydd och bevarande av skogsmark

Statistiska centralbyrån har redovisat statistik för formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor och improduktiv skogsmark (tabell 2.29). Med anledning av metodmässiga och juridiska skillnader mellan skyddsformerna ska en aggregering av siffrorna göras med en viss försiktighet.

Tabell 2.29 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark, 2021

	Arealer i hektar, utan överlapp mellan former		Andel av total skogsmark	
	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt
Formellt skyddad skogsmark	1 327 600	2 369 800	5,8 %	8,8 %
Frivilliga avsättningar	1 307 000	1 307 000	5,6 %	4,7 %
Hänsynsytor	497 200	497 200	2,1 %	1,8 %
Improduktiv skogsmark	0	3 097 800	0,0 %	11,2 %

Källor: Statistiska centralbyrån, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och SLU Riksskogstaxeringen.

Under 2021 bildade Skogsstyrelsen 118 nya biotopskyddsområden om 749 hektar produktiv skogsmark och 26 nya naturvårdsavtal om 231 hektar produktiv skogsmark, vilket är det lägsta antalet skyddade områden sedan arbetet med formellt områdeskydd startade i början av 90-talet. Även arealen som skyddats under 2021 är lägre jämfört med tidigare år.

Naturvårdsverket har utvecklat arbetet med internationell rapportering av skyddad natur. Detta redovisas mer utförligt under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, avsnitt 3, om Levande skogar.

Skogsbrukets klimatnytta

Det svenska skogsbruket bidrar till klimatnytta, dels genom att skogsprodukter, restprodukter och avfall från skogsbruk och skogsindustri används som förnybara

material och bioenergi som kan ersätta fossila alternativ vars utsläpp är svåra att minska med andra metoder, dels genom upptag av koldioxid i skog, mark och träprodukter. Klimatvinster från skogsprodukter uppstår även vid en cirkulär hantering av dessa när de kan återvinnas.

Biobränslen från de gröna näringarna svarar i dagsläget för ca 35 procent av den svenska slutliga energianvändningen (biobränslen och biodrivmedel samt slutanvänd fjärrvärme och slutanvänd el som producerats av biobränsle), varav ca tre fjärdedelar kommer från skogsbruket och skogsindustrins biprodukter. Total tillförd mängd biobränsle 2020 var 141 TWh, en liten minskning från föregående år i likhet med totalt minskad energitillförsel. En mindre del av detta är importerat i form av både fasta och flytande biobränslen samt avfall för förbränning.

Naturvårdsverkets klimatredovisning för skog och skogsmark (Utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning) visar att skog och skogsmark, inklusive träprodukter, hade ett nettoupptag 2020 på drygt 45 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter, vilket är i nivå med 1990, och lite högre än 2019, trots ökad avverkningsnivå sedan 1990. Anledningen är främst att den sammanlagda tillväxten i den svenska skogen har ökat i motsvarande grad. Redovisningens beräkningar av nettoupptag inkluderar såväl upptag som utsläpp. Upptagen sker i växande skog och i mineraljord. Utsläppen sker vid naturlig avgång och vid avverkning, inklusive utsläpp från massa- och träprodukter samt bioenergi. Utsläpp sker också från torvmarker som tidigare varit våtmarker som dikats ut för skogsproduktion. Inom ramen för regeringsuppdraget om att genomföra åtgärder för att återvåta utdikade våtmarker (N2021/01632) har Skogsstyrelsen genomfört informationsinsatser och aktiviteter i syfte att förbereda för en större verksamhet med återvätning.

2.6.5 De samiska näringarna

För att redovisa och bedöma resultaten för utgiftsområdet med avseende på rennäringen används den centrala bedömningsgrunden:

- renbruksplanernas användning

samt följande kompletterande indikatorer:

- vinterrenhjordens antal
- årets slakt
- prisutveckling för renkött
- bedömning av rovdjurskador.

Vinterrenhjordens storlek är relativt stabil men de förändringar som sker beror till största delen på variationer i naturbetet och förändringar i rovdjursförekomst. Storleken har varierat i cykler mellan 220 000 och 260 000 i vinterhjord 1996–2020. Även den geografiska fördelningen av renhjorden och antal personer involverade i rennäringen ligger relativt konstant över tid.

Slaktuttaget varierar från år till år men trenden är sjunkande om man ser till hela tioårsperioden. För medelpris per kilo är dock den långsiktiga trenden en fortsatt ökning. Utöver slaktintäkten tillkommer statligt pristillägg med 9 kronor/kilogram för vuxna djur och 14,50 kronor/kilogram för renkalv. Även ersättningen för rovdjursförekomst varierar över åren utan tydlig trend. Både pristöd och ersättning för rovdjursförekomst finansieras från anslaget 1:22 *Främjande av rennäringen m.m.*

Vintern 2020/2021 omfattades 21 samebyar av katastrofskadestöd, dvs. bidrag till kostnader för utfodring som uppstått på grund av synnerligen svåra betesförhållanden. Den totala ersättningen uppgick till ca 10,8 miljoner kronor. Arbetet med att hantera

klimatets effekter för rennäringen fortsätter och fler samebyar har tagit fram handlingsplaner för klimatanpassning.

Tabell 2.30 Statistik avseende rennäringens utveckling 2011/12–2020/21

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Vinterrenhjord * (antal djur)	248 46	254 200	250 364	248 139	254 247	248 702	241 013	240 419	234 623
Slakt (antal djur)	44 869	54 440	56 333	54 802	59 121	53 150	47 618	49 631	40 811
Medelpris per kilogram** (kronor)	49,9	52,8	57,1	59,5	68,6	66,5	67,4	67,6	
Prisstöd (tkr)	13 232	17 095	17 768	16 362	18 806	16 381	14 825	15 175	12 504
Slaktvärde** (tkr) (exkl. prisstöd)	58 639	74 491	83 312	80 291	107 366	90 641	81 767	85 509	
Ersättning för rovdjursförekomst * (tkr) (från anslag 1:22)	52 397	49 837	53 822	53 120	50 412	54 268	50 130	55 493	

Källa: Sametinget * Avser kalenderår 2012–2020. ** Saknas för 2020/21.

Även under 2021 har fokus på arbetet med renbruksplanerna lagts på löpande teknikutveckling, såsom ökad digitalisering, då covid 19-pandemin har förhindrat genomförandet av utbildning för att öka kunskapen hos skogsbrukets företrädare om renskötselns villkor och renbruksplaner. Den digitala utvecklingen har förbättrat förutsättningarna för både samebyar och Sametinget att redogöra för markanvändningen inom renskötseln och därmed möjligheten att hantera kumulativa effekter på renskötseln och annan samisk markanvändning. Under året har användningen av gps-halsband på ren ökat. Genom användning av gps-halsband kan information om rovdjursattacker och renarnas rörelsemönster i områden med hög frekvens av besökare samlas in. Inför skydds jakt kan information om renarnas rörelsemönster ges till besökare i fjälltrakterna.

Under 2021 har berörda myndigheter, på grund av pandemi, haft sämre möjlighet att fortsätta arbetet med kvaliteten på förvaltningsverktyget gällande samebyarnas toleransnivå för rovdjursskador. Nivån avser andel skador på ren orsakade av stora rovdjur räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal. Enligt den beräkningsmodell som tagits fram ligger den genomsnittliga skadenivån på ca 20 procent, och vissa samebyar har enligt beräkningsmodellen förluster på 30–40 procent.

Marknaden för renkött, skinn och horn återhämtade sig något under hösten 2021. Ökningen av marknadspriset visar dels på ökad efterfrågan från restauranger och storkushåll, dels på en viss omställning till försäljning direkt till detaljistledet.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör komplettera kommittédirektiven för utredningen om en ny renskötsellagstiftning (bet. 2020/21:MJU22 punkt 20, rskr. 2020/21:410). Av tillkännagivandet följer att direktiven ska kompletteras med att förslag ska tas fram som tar hänsyn till samers rätt men också beaktar lokalbefolkningens och övriga svenskers tradition, intresse och behov av att jaga och fiska på det sätt som skett under lång tid (bet. 2020/21:MJU22 s. 55). Ett tilläggsdirektiv till Renmarkskommittén (N 2021:02) beslutades den 16 juni 2022. Utöver vad som följer av de tidigare direktiven ska kommittén under sitt arbete bl.a. ta hänsyn, förutom till samernas rättigheter, även till den övriga

lokalbefolkningens, däribland den nationella minoriteten tornedalingar, och övriga invånarens kultur, traditioner, intressen och behov av att kunna jaga och fiska samt till annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism. Utredningstiden för deluppdraget förlängdes i samma beslut så att det ska redovisas senast den 31 augusti 2023. Utredningstiden i övrigt ligger fast. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

2.7 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

2.7.1 En sammanhållen landsbygds politik

Det är regeringens uppfattning att insatser inom den sammanhållna landsbygdspolitiken har bidragit till att nå det övergripande målet för landsbygdspolitiken.

Samtliga kommuntyper har haft en positiv befolkningsutveckling sedan 2020 med undantaget mycket glesa landsbygdskommuner, som haft en negativ utveckling. De senaste tio åren har täta blandade kommuner samt tätortsnära landsbygdskommuner haft ett positivt flyttnetto medan övriga kommuntyper har ett negativt flyttnetto.

Tillgång till bredband är viktigt för att kunna bo, leva och verka i hela landet. Alltjämt saknar många hushåll och företag snabb bredbandsuppkoppling och riskerar därmed att stå utanför den digitala omställning som pågår i samhället. Utbyggnad av bredband pågår i hela landet och ökningen är störst i glesa kommuner. Regeringen bedömer att bredbandsstödet via landsbygdsprogrammet och även via den Europeiska regionala utvecklingsfonden är bidragande faktorer i den högre utbyggnadstakten.

Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedel och skola påverkar människors vardag. Utvecklingen visar på en stabilisering av servicestrukturen och trenden med ett minskat antal butiker och en minskad tillgänglighet till dagligvaror tycks därmed ha bromsats upp. Tillgängligheten till drivmedelsstationer i landsbygdskommunerna bedöms vara god. Regeringen bedömer att satsningarna på stödet till kommersiell service inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och utgiftsområde 19 Regional utveckling har bidragit till förbättrade förutsättningar att bo, leva och verka på landsbygderna och därmed bidragit till det landsbygdspolitiska målet.

2.7.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Livsmedelsstrategin är långsiktig och arbetet med att uppnå det övergripande målet fortsätter genom åtgärderna i livsmedelsstrategins handlingsplaner. Förädlingsvärdet i livsmedelskedjan fortsätter att öka, trots oförändrad lönsamhet i kedjan som helhet. Regeringen bedömer att de initiativ som har tagits inom livsmedelsstrategin främjar utvecklingen mot en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja och bidrar till att nå det övergripande målet för utgiftsområdet.

Regeringen konstaterar att lönsamheten i livsmedelskedjan är beroende av yttre omständigheter (t.ex. torkan 2018 och covid-19-pandemin 2020). De slutliga effekterna på livsmedelskedjan av pandemin liksom av den nu säkerhetspolitiska oron och höga priser på insatsvaror är ännu okända. Att följa utvecklingen av lönsamheten i livsmedelskedjan är viktigt då en försämrad lönsamhet skulle riskera att minska produktionen av livsmedel, men också att försena insatser som minskar negativ miljöpåverkan och satsningar på produktutveckling, forskning och innovation.

Regler och villkor

Regeringen konstaterar att lönsamheten ökade i de tre första leden i livsmedelskedjan (primärproduktion, livsmedelsindustri och livsmedelshandel) under åren 2016–2020,

men den kraftiga försämringen i restaurangledet medförde en fortsatt oförändrad lönsamhet i livsmedelskedjan som helhet. Fram till pandemin fortsatte produktionen att öka, även om tillväxten var svagare än i det totala näringslivet.

Inom den miljömässiga dimensionen går utvecklingen i flera fall åt rätt håll. Till exempel har den negativa utvecklingen för odlingslandskapets fåglar och arealen betesmarker avtagit och utsläppen av växthusgaser minskar. Förbättringarna är inte tillräckliga för att uppsatta miljömål ska nås, exempelvis behövs fortsatt arbete för att minska förlusterna av kväve och fosfor från jordbruksmark. Arealen jordbruksmark minskar, vilket ger negativa konsekvenser för såväl svensk livsmedelsproduktion som odlingslandskapets biologiska mångfald. Fortsatt skötsel av betesmarker är centralt för att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald. För att öka resurseffektiviteten, minska utsläppen av växthusgaser samt bevara och öka den biologiska mångfalden krävs bl.a. nya produktions- och brukningsmetoder.

Regeringen bedömer att åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken bidrar till att skapa arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. Åtgärderna stärker inkomster och konkurrenskraften i de areella näringarna, som har en viktig roll i arbetet med att nå ett hållbart samhälle, där de nationella miljömålen nås. Djurvälståndssättningarna har bidragit till att förbättra djurvälståndet. Genom regeringens beslut i september 2022 om Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027, har ett steg tagits mot en enklare jordbrukspolitik.

En fungerande kontroll av djurskyddet och livsmedel trots pandemi

Den minskning av antalet djurskyddskontroller som har utförts under åren 2020 och 2021 bedöms framför allt bero på covid-19-pandemin som har påverkat möjligheterna för myndigheterna att utföra kontroller hos djurhållare på ett smittskyddssäkert sätt. Pandemin har även medfört att resurser har omfördelats och att personal i viss mån har fått arbeta med pandemirelaterade arbetsuppgifter i stället. Trots detta har länsstyrelserna lyckats upprätthålla en balans i verksamheten mellan i förväg planerade och riskbaserade kontroller samt klagomålskontroller. Den nedåtgående trenden i antalet utförda kontroller syntes dock redan före pandemins utbrott.

Livsmedelskontrollen i ledet efter primärproduktion är generellt riskbaserad, väsentliga avvikelser upptäcks och åtgärder för att följa upp avvikelser vidtas. Samtidigt finns kvarvarande brister i en mindre andel av kontrollmyndigheterna.

Kontrollen av livsmedel i primärproduktionen har utförts utifrån de särskilda förutsättningar som varit i samband med pandemin. Den nationella kontrollplaneringen för primärproduktionen för 2020 och 2021 har inte genomförts till fullo på grund av restriktioner och nödvändiga omfördelningar av personal under pandemin samt arbete med uppdatering av anläggningsregister. Vissa länsstyrelser har dock lyckats genomföra sin del av kontrollplaneringen trots pandemin.

Nuvarande stödsystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar är inte ändamålsenligt och ett arbete pågår för att se över systemet.

Fortsatt gott djurhälsoläge

Sverige har ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur, även om det under 2021 förekommit fler utbrott av smittsamma djursjukdomar än tidigare år. Förekomsten av antibiotikaresistens hos livsmedelsproducerande djur i Sverige är relativt låg, vilket är ett resultat av långsiktigt förebyggande djurhälsoarbete med ett minskat behov av antibiotika. Många av de smittämnen som är vanliga i andra länder förekommer inte alls eller i mycket begränsad omfattning i Sverige. Det större antalet

konstaterade utbrott av epizootisjukdomar än normalt beror främst på 2021 års stora utbrott av fågelinfluensa.

Utbrott av fågelinfluensa samt medföljande sällskapsdjur från Ukraina har inneburit risk för försämrat djurhälsoläge och därmed medfört ett behov av ökade resurser för Jordbruksverket.

Fiskeripolitik och vattenbruk

Regeringen bedömer att EU:s gemensamma fiskeripolitik skapar förutsättningar för att nå målen om att säkerställa ett biologiskt och socioekonomiskt hållbart fiske och att den gemensamma fiskeripolitiken fortsatt har genomförts, såväl inom EU som nationellt. Fisket är beroende av att marina ekosystem har god miljöstatus. All påverkan på den marina miljön påverkar möjligheten till måluppfyllelse för såväl havsmiljö- som fiskeripolitiska mål (se även utg.omr. 20 avsnitt 3.15). Den faktiska tillämpningen av handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien och hur det påverkar måluppfyllelsen är fortsatt svårt att göra några analyser av. Det riskbaserade angreppssättet inom fiskerikontrollen har bidragit till en fortsatt ökad regelefterlevnad. Genomförandet av havs- och fiskeriprogrammet visar att utvecklingen mot de uppsatta målen är positiv även om det är långt till målen på vissa områden. Fiskerinäringens utveckling visar på stor variation beroende både på tillgängliga fiskresurser, infrastruktur och marknaden.

Fortsatt utveckling av jakt- och viltförvaltning

Regeringen bedömer att arbetet utifrån viltstrategin innebär att viltförvaltningen har fortsatt att utvecklas och den reviderade strategin tar ytterligare steg i detta. Då viltstammarna både ökar och minskar beroende på art och tid är det viktigt att följa respektive arts utveckling och ha en fortsatt adaptiv viltförvaltning, som utvecklas utifrån ny kunskap och erfarenhet. Klövvilt, stora fåglar och rovdjur orsakar skador för olika verksamheter på landsbygden och i trafiken. Regeringen bedömer att arbetet med en adaptiv viltförvaltning medverkar till att förebygga skador och andra problem.

Konsument och marknad

Livsmedelsindustrin och livsmedelsexport

De senaste åren har den uppåtgående trenden för andelen ekologisk jordbruksmark och offentlig konsumtion mattats av, vilket beror på att ekologiska livsmedel har mött en hårdnande konkurrens från andra koncept, som vegetariskt, klimatsmart och närproducerat. Regeringen konstaterar att man bör ha realistiska förväntningar på de resultat som kan skapas av åtgärderna inom samordningen av ekologiska livsmedel då åtgärderna i många fall behöver draghjälp av marknadskrafter.

Regeringen bedömer att satsningen på livsmedelsexport har bidragit till att uppnå målet om en ökad svensk livsmedelsproduktion då värdet av den totala exporten av livsmedels- och jordbruksprodukter ökade med knappt 8 procent under 2021, undantaget vidareexporten av norsk fisk.

Den låga risken för livsmedelsburna smitta och hälsoskadliga ämnen bidrar till högt förtroende för svenska livsmedel

Sverige har i ett internationellt perspektiv säker mat. Livsmedelsburna utbrott sker men tack vare god beredskap och förmåga att analysera smitta är det möjligt att vidta både korrigerande åtgärder (exempelvis återkallelse av livsmedel) och förebyggande åtgärder (exempelvis riskbaserade kontrollinsatser). De nationella provtagningsprogrammen för hälsoskadliga ämnen i livsmedel visar på en låg andel överskridanden av bekämpningsmedel och läkemedelsrester. En låg förekomst av vissa livsmedelsburna zoonoser hos livsmedelsproducerande djur och resultaten i de

nationella provtagningsprogrammen förstärker bilden av att maten på den svenska marknaden är säker och att det finns goda förutsättningar för ett högt förtroende för svenska livsmedel. Ett högt förtroende för svenska livsmedel har bidragit till en ökad konkurrenskraft, en hållbar livsmedelskedja och ökad lönsamhet.

Kunskap och innovation

Regeringen bedömer att de redovisade insatserna inom det strategiska området Kunskap och innovation har bidragit till att uppfylla det övergripande målet för utgiftsområdet.

Investeringarna i forskning och utveckling i livsmedelssektorn (i företag med fler än tio anställda) har ökat i absoluta tal. Ökningen bedöms spegla en viss positiv utveckling, även om indikatorn inte täcker in alla företag i livsmedelskedjan.

Regeringen gör bedömningen att satsningarna har lagt grund för stabila strukturer för forskning, innovation och ökad samverkan över tid samt möjliggör synergier mellan aktörer. Forskning och innovation är viktiga för att säkra en hållbar och tryggad livsmedelsproduktion.

De indikatorer som valts för verksamheten vid SLU visar att universitetet bidrar till att uppfylla målen för utgiftsområdet. Särskilt positivt är ökningen av studentantal och att kvaliteten på forskningen bedöms som hög.

Regeringen bedömer att SLU:s arbete med att öka attraktiviteten för sina utbildningar är av vikt för kompetensförsörjningen i de areella näringarna.

2.7.3 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Livsmedels- och dricksvattenförsörjning är identifierade som några av de viktigaste samhällsfunktionerna i det civila försvaret. Förmågan att upprätthålla nödvändig försörjning är en del av målet för det civila försvaret. Livsmedelsberedskapen utgår från en låg nivå och uppbyggnadsarbetet kommer att fortgå under hela den innevarande försvarsbeslutsperioden 2021–2025. När det gäller dricksvattenförsörjningen så finns det behov av åtgärder på lokal nivå och behov av stödjande åtgärder från de statliga myndigheterna.

2.7.4 Skog

Regeringen bedömer att den befintliga modellen för skogsförvaltningen i huvudsak är anpassad för att uppnå de av riksdagen beslutade målen, samtidigt som årets resultat visar att fortsatta insatser krävs för att nå de mål som gäller biologisk mångfald. Dessutom är det tydligt att åtgärder krävs för att öka en hållbar tillväxt i skogen.

Regeringen konstaterar att avverkningsnivån är historiskt hög. Även virkesimporten har trendmässigt ökat den senaste tioårsperioden. Skogsstyrelsens analyser visar att bruttoavverkningen ligger nära den tillgängliga tillväxten på virkesproduktionsmarken. De energi- och klimatpolitiska målen förväntas bidra till en ytterligare ökad efterfrågan på skoglig biomassa. Regeringen bedömer att det genom förbättrad skogsskötsel finns en potential att öka den hållbara tillväxten för att möta den ökade efterfrågan.

Regeringen kan konstatera att skadorna på skog orsakade av klövvilt ligger kvar på en alltför hög nivå samt att skadorna orsakade av skadeinsekter, främst granbarkborre, är rekordhöga. Regeringen bedömer att genom samverkan mellan skogsägare och myndigheter har granbarkborrens framfart kunnat motverkas. De enskilda skogsägarnas insats har varit av stor betydelse.

Skogsbruket påverkar det svenska landskapet. Hittillsvarande åtgärder för att förbättra miljötillståndet har inte bedömts vara tillräckliga för att nå Levande skogar och andra berörda miljömål. Även om den miljöhänsyn som tas i samband med skogsbruk resulterat i en långsiktig positiv utveckling finns därför också behov av fortsatt förbättrad hänsyn till naturvärden och kulturmiljövärden vid skötsel och brukande av skog. Den senast tillgängliga skattningen av lämnad hänsynsareal ligger inom samma intervall som tidigare redovisats, varför det inte går att säga något om det finns någon faktisk trend på mer eller mindre lämnad hänsyn. Många av de miljöförbättrande insatserna som pågår kräver tid för att vända utvecklingen.

När det gäller skogens klimatnytta och klimatförändringens konsekvens för skogsbruket bedömer regeringen att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta långsiktiga klimatnytta. Samlade insatser för hög tillväxt, god skogshälsa och en växande cirkulär bioekonomi är därför av vikt.

2.7.5 De samiska näringarna

Insatser för att uppnå livskraftiga samiska näringar främjar en levande samisk kultur och bidrar därmed till uppfyllande av det övergripande målet. Renskötseln är en viktig del i arbetet för att nå miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö.

Regeringen bedömer att utmaningen för renskötselns framtid fortsatt främst består av att hantera och att hitta en balans mellan påverkan av pågående och framtida planerade verksamheter i förhållande till rennäringens behov av betesmarker. Även klimatförändringar med behov av exempelvis stödutfodring som följd, har en betydande påverkan på rennäringens verksamhet. Förbättringen av underlag för markanvändningen, till exempel renbruksplaner, är en av de viktigaste åtgärderna för att minimera intressekonflikter i renskötselområdet. Sametingets och samebyarnas möjligheter att delta i de samrådsprocesser som sker vid etablering av olika verksamheter är av betydelse och planerna blir då ett viktigt underlag. Även den nyligen införda lagen (2022:66) om en konsultationsordning för det samiska folket förväntas ha en positiv inverkan i sammanhanget. Regeringen gör även bedömningen att toleransnivån för skador orsakade av stora rovdjur på sina håll fortsatt överskrids.

2.8 Politikens inriktning

I Sverige ska alla kunna leva och förverkliga sina drömmar, oavsett var man bor. Regeringens mål är att politiken för areella näringar, landsbygd och livsmedel ska bidra till en hållbar utveckling i alla delar av landet. Regeringen vill se levande och livskraftiga landsbygder med konkurrenskraftiga areella näringar, jobb och företag samtidigt som värdefull miljö skyddas.

En växande cirkulär bioekonomi har en viktig roll i klimatomställningen och har positiv betydelse för en hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling, samt är ett viktigt element i arbetet med att förstärka den nationella försörjningsförmågan.

En särskild utredare har fått i uppdrag att ta fram förslag till en strategi för en hållbar, konkurrenskraftig och växande svensk bioekonomi (dir. 2022:7). Utredaren ska också analysera genomförbarheten i och, om det bedöms lämpligt, föreslå åtgärder som främjar effektiv produktion av flytande biodrivmedel baserat på inhemska råvaror i Sverige.

Regeringen arbetar fortsatt internationellt bl.a. för hållbara jordbruks-, skogsbruks- och fiskerinäringar, en öppnare handel samt hållbar globalt tryggad livsmedelsförsörjning.

2.8.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Landsbygdernas utveckling är avgörande för hela Sveriges framgång. Här har regeringen ett samlat fokus: Hela Sverige ska ha förutsättningar att leva. Villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige ska stärkas och kostnaderna för resande ska minska.

Målet för en sammanhållen landsbygdspolitik är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Landsbygdspolitiken omfattar utvecklingen av gles- och landsbygder, oavsett om dessa är nära eller långt ifrån en större tätort. Förutsättningarna skiljer sig åt i olika delar av landet, vilket ställer krav på olika insatser och lösningar.

För att uppnå målet krävs en bredd av insatser inom många utgifts- och politikområden. Det är viktigt med en god tillgång till kommersiell service samt till sjukvård, utbildning och kultur. Trygghet med närvarande rättsväsende, drivmedel till rimliga priser och ett stabilt energisystem behövs i hela Sverige.

Dessutom är tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystemet grundläggande för landsbygdernas utveckling. Utbyggnaden och underhållet av samhällsviktig infrastruktur, som etablering av bredband och underhåll av vägar, ska intensifieras. Hela näringslivet ska ges goda förutsättningar att stärka konkurrenskraften, skapa jobb och bidra till innovationer och utveckling. Jordbrukssektorn är särskilt viktig ur ett landsbygdsperspektiv då den skapar sysselsättning, innovation samt bidrar till att stärka Sveriges självförsörjningsgrad. Ett fortsatt konkurrenskraftigt jordbruk är en förutsättning för landsbygdernas utveckling.

Regeringens utveckling och styrning av landsbygdspolitiken ska samordnas med den regionala utvecklingspolitiken så att insatser inom politikområdena kompletterar varandra och bidrar till synergier. Regionerna och Gotlands kommun och statliga myndigheter har viktiga roller i genomförandet av båda dessa politikområden.

2.8.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja bidrar till sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet och ger konsumenter, oavsett bakgrund, bättre förutsättningar att göra medvetna val. En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja bidrar också till att möta lokala och globala utmaningar. Primärproduktionen är central för att möjliggöra detta, därför är det viktigt att skapa goda förutsättningar till motståndskraft och lönsamhet. Det säkerhetspolitiska läget och klimatförändringarna, uppkomst och spridning av nya smittor samt behovet av en övergång till en produktion med minskat fossilberoende är omvärldsfaktorer som ytterligare tydliggör vikten av stärkt konkurrenskraft och en resilient livsmedelsproduktion. Genom beslutet om livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338) gavs stabila och långsiktiga förutsättningar för en god utveckling.

Regler och villkor

Regler och villkor som styr produktionen är nödvändiga för att säkra t.ex. miljö, människors och djurs hälsa och djurskydd, samt för en rättvis konkurrens och för att motverka fusk. Samtidigt kan reglerna och villkoren innebära omfattande administration och kostnader för företag och enskilda. Det är därför viktigt att utformningen och tillämpningen av regler och villkor är effektiva och stödjer målet om en ökad livsmedelsproduktion, stärkt konkurrenskraft i livsmedelssektorn samtidigt som de bidrar till att relevanta nationella miljömål samt europeiska

åtaganden på miljöområdet nås, att Sverige fortsatt behåller sin höga djurskyddsnivå och att företagens administrativa börda begränsas.

I den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) 2023–2027 redovisas utformningen av den framtida jordbrukspolitiken. I planen har åtgärder för stärkt miljö och klimat prioriterats i linje med EU:s höjda ambitioner inom området. För att underlätta generationsväxlingen inom jordbruket fokuseras åtgärder också på unga och aktiva jordbrukare. Insatser för ökad konkurrenskraft och ökad livsmedelsproduktion stärks. Detta ligger i linje med livsmedelsstrategins övergripande målsättning om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås. Ett övergripande syfte med reformen har varit att få ett enklare och effektivare stödsystem, både för företag och administrerande myndigheter. Den sammanhållna landsbygdspolitiken effektiviseras genom att stöd för landsbygdernas utveckling i fortsättningen i större utsträckning kommer hanteras utanför GJP. Landsbygdsutvecklingsåtgärderna som fortsatt finansieras inom GJP koncentreras till Leader.

Flera åtgärder som i dag hanteras inom GJP kommer framöver att hanteras genom nationella stöd. I budgetpropositionen för 2022 tillfördes medel dels till åtgärder inom GJP:s andra pelare, dels till nationella åtgärder som ska komplettera GJP. Med grund i den strategiska planen fördelas medlen i denna budgetproposition. Totalt flyttas 4 287 miljoner kronor ut från GJP under perioden 2023–2027. Medlen kommer att användas till att stärka kunskapsutvecklingen för animaliesektorn, kompetensutveckling inom miljöområdet, bekämpning av massförekomst av översvämningsmyggor, stöd till kommersiell service, bredband, ökat och förenklat bidrag för att förebygga viltskador, miljövard och rådgivning inom skogen samt restaurering och viss skötsel av ängs- och betesmarker. Utöver de satsningar som redovisas inom utgiftsområde 23 redovisas satsningarna närmare inom utgiftsområde 1 när det gäller bekämpning av översvämningsmyggor, utgiftsområde 19 när det gäller kommersiell service, utgiftsområde 20 när det gäller restaurering och skötsel av betesmarker samt utgiftsområde 22 när det gäller bredband.

I livsmedelsstrategin lyfts att lönsamheten i animalieproduktionen behöver öka genom ökad produktivitet bl.a. genom kompetensutveckling. Stärkt animalieproduktion bidrar till att sårbarheten i svensk livsmedelsproduktion kan minska. Regeringens satsning på kunskapsutvecklingen inom animalieproduktionen syftar till att förbättra tillgänglighöret och spridningen av nationell och internationell kunskap.

Regeringen föreslår att Jordbruksverkets förvaltningsanslag ökas med 45 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Syftet med förstärkningen är att skapa förutsättningar att införa den nya reformen av jordbrukspolitiken för perioden 2023–2027 samt uppbyggnad, förstärkning och administration av system för att säkerställa korrekta stödutbetalningar till jordbruket och således minska finansiella korrigeringar framgent.

EU antog Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten. Regeringen anser att det är angeläget att direktivet genomförs på ett ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för en väl fungerande och framtidssäkrad dricksvattenförsörjning.

Inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken fortsätter Sverige att arbeta för ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart fiske. Regeringen vill ge fiskerinäringen och dess företag goda och långsiktiga förutsättningar för att bli mer konkurrenskraftig, inte minst när det gäller det småskaliga kustnära fisket, som utgör en viktig verksamhet i Sveriges unika skärgård. Medlen för genomförandet av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 ska bidra till att uppnå denna målsättning. I sammanhanget är det även fortsatt helt avgörande att åtgärder och beslut baseras på

vetenskapliga råd, främst från Internationella havsforskningsrådet, och när osäkerhet råder bör, i enlighet med grundförordningen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken), försiktighetsansatsen tillämpas. Särskilda insatser görs också för att flytta ut gränsen för storskaligt trålfiske.

Regeringen bedömer att ett främjande av ett hållbart vattenbruk kan bidra till jobb och en hållbar utveckling i hela landet samt öka tillgången till fisk, skaldjur, musslor och alger. Det är en pusselbit i Sveriges självförsörjning av livsmedel. Viktiga verktyg i det fortsatta arbetet är den, i budgetpropositionen för 2022, beslutade förstärkningen av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 samt förenklingar av regelverket som styr vattenbruket.

Viltet är en nationell angelägenhet som ska hanteras nationellt och med så stort regional och lokal inflytande som möjligt. Samtidigt ska Sverige uppfylla sina internationella och EU-rättsliga åtaganden. Svensk viltförvaltning ska vara ekosystembaserad och adaptiv. Förvaltningen måste bygga på vetenskapligt underlag och på att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet. Det kan t.ex. handla om, att omfattningen av viltskador är acceptabel och att människor ska känna sig trygga. Förstärkning av viltskadeanslaget förbättrar möjligheterna att förebygga skador och ersätta uppkomna skador som fredat vilt orsakar. En utredning ska tillsättas i syfte att främja en hållbar jakt och viltvård bl.a. genom att utreda formerna för en jakt- och viltvårdsmyndighet.

Konsument och marknad

Livsmedelsföretagen verkar på en global marknad. En väl fungerande marknad med effektiv och rättvis konkurrens leder till mer konkurrenskraftiga företag som i sin tur har större möjlighet att växa, både nationellt och internationellt. En ökad livsmedelsexport är ett viktigt verktyg för att öka den svenska livsmedelsproduktionen och skapa fler jobb. Därför fortsätter regeringen att arbeta för att öka den svenska livsmedelsexporten inom ramen för livsmedelsstrategins handlingsplaner.

Regeringen värnar ett gott företagsklimat i hela landet. Ägarskiften inom såväl familjeföretag som till personal bör förenklas och underlättas för att inte livskraftiga företag ska läggas ned i onödan. Inte minst i glesbygd finns många företagare som inom kort går i pension, och bättre förutsättningar behöver skapas för att deras verksamheter ska kunna drivas vidare för att värna företag och jobb. Regeringen fortsätter också att bereda frågan om småskalig gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker under förutsättning att den fortsatta analysen visar att detaljhandelsmonopolet kan säkras.

Kunskap och innovation

För genomförande av livsmedelsstrategin och målet om en ökad hållbar livsmedelsproduktion i Sverige är forskning och innovation av stor vikt. Det nationella livsmedelsforskningsprogrammet som drivs av Formas är ett verktyg för detta.

Samlade insatser för kompetensförsörjning för aktörer på landsbygderna behövs. De areella näringarna har behov av att rekrytera kompetens inom en rad centrala områden. Den högre utbildningen inom SLU bidrar till denna kompetensförsörjning. Utbildningsmålet 12 600 helårsstudenter 2022–2024 ligger fast.

Utvecklingsmöjligheterna inom utgiftsområdet befästs genom SLU och Formas som ska bidra till målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en framstående kunskapsnation. SLU ska fortsatt arbeta med

att utveckla förutsättningarna för nydanande, excellent forskning inom livsvetenskaperna och brukande av naturresurserna. Formas bidrar inom sitt verksamhetsområde till långsiktig forskningsfinansiering med fokus på samverkan, i enlighet med den beslutade forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2020/21:60).

2.8.3 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Det försämrade säkerhetspolitiska läget understryker vikten av att fortsatt prioritera uppbyggnaden av det civila försvaret där livsmedels- och dricksvattenförsörjningen är viktiga områden. En ytterligare förstärkning av den nationella laboratorieförmågan på dricksvattenområdet föreslås för att öka förmågan att möta mikrobiologiska hot mot dricksvattenförsörjningen. Regeringen kommer även att fortsatt prioritera arbetet med att inrikta berörda aktörer mot att genomföra den nya strukturen och anpassa sin verksamhet.

2.8.4 Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt

Den svenska skogspolitiken bygger på de jämställda målen om produktion och miljö. Avvägningen mellan produktion och naturvård, som kommer till uttryck i skogsvårdslagen, skapar en grund för det fortsatta genomförandet av skogspolitiken. Den ger även förutsättningar för skogsägarens fortsatta enskilda ägande och brukande av skogen och regeringen anser att principen om frihet under ansvar fungerar bra och är viktig att värna.

Den svenska skogen och skogsnäringen spelar en stor roll för svensk välfärd. Skogsnäringen står för ca 10 procent av Sveriges totala varuexport och skapar jobb och tillväxt. Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige och för jobb och tillväxt.

Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta tillvara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. Skyddet för äganderätten ska stärkas. En bärande del i frågan om stärkt äganderätt är att markägare ska få ekonomisk kompensation för inskränkningar i ägande- och brukanderätten i den utsträckning som de har rätt till.

Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete och ger många miljöfördelar. Den årliga avverkningsnivån har sedan 90-talet alltmer närmat sig den årliga skogliga tillväxten tillgänglig för avverkning. Sett över tid ligger dock nettoupptaget i skog och skogsmark stabilt på en hög nivå, även om man enskilda år sett en minskning av nettoupptaget, exempelvis under 2020–2021. Ett nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen ska tas fram. Växande, varierade och väl förvaltade skogar i linje med förvaltarskapsprincipen är av stor vikt för den biologiska mångfalden där markägarens engagemang och kunnande är avgörande. Regeringen kommer i alla avseenden och sammanhang värna och verka för ett hållbart svenskt skogsbruk, med omsorg för kommande generationer.

De stora skillnaderna mellan skog i olika EU-länder gör att beslut bör fattas på en nivå där det går att ta hänsyn till nationella förutsättningar. Regeringen kommer även här värna och verka för hållbart svenskt skogsbruk. Det nationella självbestämmandet över skogsfrågor ska värnas och detaljregleringar av skogsbruket undvikas. Regeringen avser även att bevaka EU-fördragets viktiga principer om subsidiaritet och proportionalitet.

En rad skogsrelaterade lagförslag är aktuella och förhandlas, samt är aviserade, inom EU. Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen, samt till jobb och tillväxt i hela landet.

2.8.5 De samiska näringarna

För att upprätthålla en långsiktig hållbar rennäring och andra samiska näringar främjar regeringen rennäringens delaktighet i olika processer bl.a. kring samhällsplanering och markutnyttjande inom renskötselområdet. En viktig fråga för rennäringen är även samexistens med rovdjuren. Det är därför angeläget att arbetet med ett förvaltningsverktyg utifrån den av riksdagen fastställda toleransnivån för skador orsakade av stora rovdjur inom rennäringen i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur fortskrider. Samtidigt bör rennäringen även fortsättningsvis kompenseras för de rovdjursskador som kvarstår genom ersättningen för rovdjursförekomst.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Skogsstyrelsen

Tabell 2.31 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

2021	Utfall	531 518	Anslagssparande	28 350
2022	Anslag	582 925 ¹	Utgiftsprognos	593 188
2023	Förslag	533 764		
2024	Beräknat	547 674 ²		
2025	Beräknat	537 452 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 534 710 tkr i 2023 års prisnivå.

³ Motsvarar 514 507 tkr i 2023 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skogsstyrelsens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.32 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	582 925	582 925	582 925
Pris- och löneomräkning ²	5 983	20 260	32 247
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-55 144	-55 511	-77 720
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	533 764	547 674	537 452

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

Regeringen föreslår att 533 764 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 547 674 000 kronor respektive 537 452 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.33 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skogsstyrelsen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och finansierar en bestämd del av verksamheten						
<i>Offentligrättslig</i>						
<i>verksamhet</i>	-66	0	420	400	20	-46
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Skogliga tjänster	6 707	1 000	67 293	70 000	-2 707	5000
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	-18 904	0	32 000	32 000	0	-18 904
Tjänsteexport	106	-106	400	400	0	0
Summa uppdragsverksamhet	-12 091	894	99 693	102 400	-2 707	-13 904

Skogsstyrelsens offentligrättsliga verksamhet utgörs av avgifter som tas ut för vissa ärenden enligt skogsvårdslagen (1979:429) och miljöbalken. Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som ska finansieras genom avgifter med full kostnadstäckning. Undantaget är vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Avgifterna får disponeras av Skogsstyrelsen.

2.9.2 1:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

2021	Utfall	662 054	Anslagssparande	109 943
2022	Anslag	706 073 ¹	Utgiftsprognos	675 581
2023	Förslag	594 373		
2024	Beräknat	594 373		
2025	Beräknat	594 373		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansierar natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog. Anslaget får användas för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Anslaget får även användas för utgifter för att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogsträdsförädling. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.35 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	706 073	706 073	706 073
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-111 700	-111 700	-111 700
<i>varav BP23</i>	22 000	22 000	22 000
– Överföring medel för nationella åtgärder för landsbygdsutveckling	22 000	22 000	22 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	594 373	594 373	594 373

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I budgetpropositionen för 2022 avsattes medel för åren 2023–2027 för åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) andra pelare och för åtgärder i nationellt genomförande som kompletterar GJP (prop. 2021/22:1 utg.omr.23 avsnitt 2.9.17). Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen tillhör den senare kategorin. I denna proposition fördelas avsatta medel på berörda anslag. Fördelningen innebär att anslaget ökas med 22 000 000 kronor 2023. För 2024 beräknas anslaget öka med 22 000 000 kronor. För 2025–2027 beräknas anslaget öka med 22 000 000 kronor. Anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 594 373 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 594 373 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor 2024–2026.

Skälen för regeringens förslag: I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor 2024–2026.

Tabell 2.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Ingående åtaganden	55 951	47 488	65 745			
Nya åtaganden	29 954	52 753	111 752			
Infriade åtaganden	38 418	-34 496	-47 497	-50 000	-50 000	-30 000
Utestående åtaganden	47 488	65 745	130 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	85 000	100 000	130 000			

2.9.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 2.37 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

2021	Utfall	160 871	Anslagssparande	4 878
2022	Anslag	165 256 ¹	Utgiftsprognos	165 393
2023	Förslag	171 348		
2024	Beräknat	180 150 ²		
2025	Beräknat	199 124 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 175 115 tkr i 2023 års prisnivå.

³ Motsvarar 189 381 tkr i 2023 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens veterinärmedicinska anstalts förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.38 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	165 256	165 256	165 256
Pris- och löneomräkning ²	3 092	7 933	11 753
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 000	6 961	22 115
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	171 348	180 150	199 124

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

Regeringen föreslår att 171 348 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 180 150 000 kronor respektive 199 124 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.39 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Uppdragsverksamhet</i>	25 549	-7 000	180 000	188 000	-8 000	10 549
Summa	25 549	-7 000	180 000	188 000	-8 000	10 549
uppdagsverksamhet						

2.9.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

2021	Utfall	127 529	Anslagssparande
2022	Anslag	133 940 ¹	Utgiftsprognos
2023	Förslag	116 041	
2024	Beräknat	123 792 ²	
2025	Beräknat	129 467 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 116 040 tkr i 2023 års prisliv.

³ Motsvarar 116 041 tkr i 2023 års prisliv.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättning för veterinär service. Anslaget får användas för utgifter för att minska veterinärkostnaderna för företag med avlägset belägen djurhållning avseende livsmedelsproducerande djur.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	133 940	133 940	133 940
Pris- och löneomräkning ²	2 893	12 033	18 725
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-20 792	-22 181	-23 198
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	116 041	123 792	129 467

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

Regeringen föreslår att 116 041 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Bidrag till veterinär fältverksamhet* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 123 792 000 kronor respektive 129 467 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.42 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk – Distriktsveterinärernas verksamhet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>						
Distriktsveterinärerna	0	0	2 856	2 856	0	0
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Distriktsveterinärerna	17 666	0	748 118	758 118	-10 000	7 666
Summa uppdragsverksamhet	17 666	0	748 118	758 118	-10 000	7 666

2.9.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

2021	Utfall	9 935	Anslagssparande	-2
2022	Anslag	9 933 ¹	Utgiftsprognos	9 837
2023	Förslag	9 933		
2024	Beräknat	9 933		
2025	Beräknat	9 933		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förebyggande djurhälsoarbete och djursjukdatasystem, i syfte att begränsa skadeverkningarna av sådana djursjukdomar

som bara smittar mellan djur, och sådana som kan smitta både djur och människor. Anslaget får även användas till djurskyddsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.44 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	9 933	9 933	9 933
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 933	9 933	9 933

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 933 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 9 933 000 kronor respektive 9 933 000 kronor.

2.9.6 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor				
2021	Utfall	483 817	Anslagssparande	66 106
2022	Anslag	267 349 ¹	Utgiftsprognos	282 162
2023	Förslag	133 349		
2024	Beräknat	133 349		
2025	Beräknat	133 349		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bekämpning av och beredskap mot smittsamma djursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagarna. Anslaget får användas för statsbidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av kontrollprogram som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.46 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	183 349	183 349	183 349
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-50 000	-50 000	-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	133 349	133 349	133 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 133 349 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bekämpning av smittsamma djursjukdomar* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 133 349 000 kronor respektive 133 349 000 kronor.

2.9.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 2.47 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

2021	Utfall	32 008	Anslagssparande	20 770
2022	Anslag	52 778 ¹	Utgiftsprognos	52 271
2023	Förslag	67 778		
2024	Beräknat	67 778		
2025	Beräknat	67 778		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Avseende förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl bör anslaget användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.48 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	52 778	52 778	52 778
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	15 000	15 000	15 000
varav BP23	15 000	15 000	15 000
– Överföring medel för nationella åtgärder för landsbygdsutveckling	15 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	67 778	67 778	67 778

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

I budgetpropositionen för 2022 avsattes medel för åren 2023–2027 för åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) andra pelare och för åtgärder i nationellt genomförande som kompletterar GJP (prop. 2021/22:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.9.17). Bidrag för rovdjursavvisande stängsel tillhör den senare kategorin. I denna proposition fördelas avsatta medel på berörda anslag. Fördelningen innebär att anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2023. För 2024–2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 67 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 67 778 000 kronor respektive 67 778 000 kronor.

2.9.8 1:8 Statens jordbruksverk

Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

2021	Utfall	622 877	Anslagssparande	-1 828
2022	Anslag	621 198 ¹	Utgiftsprognos	613 410
2023	Förslag	740 665		
2024	Beräknat	737 606 ²		
2025	Beräknat	778 157 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 720 743 tkr i 2023 års prisnivå.

³ Motsvarar 745 659 tkr i 2023 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Statens jordbruksverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård och för utgifter för Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.50 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	615 698	615 698	615 698
Pris- och löneomräkning ²	6 483	21 039	33 600
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	118 484	100 869	128 859
<i>varav BP23³</i>	<i>127 000</i>	<i>150 000</i>	<i>166 000</i>
– Överföring medel för nationella åtgärder för landsbygdsutveckling	82 000	105 000	121 000
– Förstärkt förvaltningsanslag	45 000	45 000	45 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	740 665	737 606	778 157

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att Jordbruksverkets förvaltningsanslag ökas med 45 000 000 kronor fr.o.m. 2023. Syftet med förstärkningen är att skapa goda förutsättningar att införa den nya reformen av jordbrukspolitiken för perioden 2023–2027 samt uppbyggnad, förstärkning och administration av system för att säkerställa korrekta stödutbetalningar till jordbruket och således minska finansiella korrigeringar framgent.

I budgetpropositionen för 2022 avsattes medel för åren 2023–2027 för åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) andra pelare och för åtgärder i nationellt genomförande som kompletterar GJP (prop. 2021/22:1 utg.omr.23 avsnitt 2.9.17). Inrättande av regeringens satsning på kunskapsutvecklingen inom animalieproduktionen och kompetensutveckling inom miljöområdet tillhör den senare kategorin. I denna proposition fördelas avsatta medel på berörda anslag. Fördelningen innebär att anslaget ökas med 82 000 000 kronor 2023. För 2024 beräknas anslaget öka med 105 000 000 kronor. För 2023–2027 beräknas anslaget öka med 121 000 000 kronor. Anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 740 665 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 737 606 000 kronor respektive 778 157 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.51 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>						
Djur	-10 117	-911	42 470	43 518	-1 049	-12 077
Växt	-1 133	441	9 665	8 722	943	251
Tillsyn	9 298	-3 356	37 253	39 342	-2 089	3 853
Utsäde	2 829	-1 716	11 080	11 260	-180	933
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Utsäde	-868	86	25 883	26 274	-391	-1 173
Tjänsteexport	2 000	-326	500	629	-129	1 545
Summa uppdagsverksamhet	1 132	-240	26 383	26 903	-520	372

2.9.9 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tabell 2.52 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

2021	Utfall	12 165	Anslagssparande	-165
2022	Anslag	15 000 ¹	Utgiftsprognos	14 856
2023	Förslag	15 000		
2024	Beräknat	15 000		
2025	Beräknat	15 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder mot växtskadegörare samt för att ersätta enskilda för kostnader eller förluster till följd av sådana åtgärder enligt växtskyddslagen (2022:725). Utgifter för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, kontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av organismer och växtprover som av Jordbruksverket överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare får anslaget användas till internationellt engagemang inom området bekämpning av växtskadegörare. Slutligen används anslaget för utgifter för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.53 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	15 000	15 000	15 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bekämpning av växtskadegörare* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor.

2.9.10 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tabell 2.54 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

2021	Utfall	6 945 563	Anslagssparande	213 437
2022	Anslag	7 545 172 ¹	Utgiftsprognos	7 545 172
2023	Förslag	5 637 032		
2024	Beräknat	8 910 424		
2025	Beräknat	7 112 010		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gårdsstöd och för andra åtgärder inom den första pelaren av den gemensamma jordbrukspolitiken. Anslaget får även användas för bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar och växtskadegörare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.55 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	6 982 048	6 982 048	6 982 048
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 093 000	-1 093 000	-1 093 000
Makroekonomisk utveckling	-317 181	773 476	421 746
Volym	2 858	2 858	2 858
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	62 307	2 245 042	798 358
Förslag/beräknat anslag	5 637 032	8 910 424	7 112 010

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 637 032 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 8 910 424 000 kronor respektive 7 112 010 000 kronor.

2.9.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tabell 2.56 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

2021	Utfall	128 703	Anslagssparande	21 297
2022	Anslag	167 000 ¹	Utgiftsprognos	167 000
2023	Förslag	149 000		
2024	Beräknat	154 000		
2025	Beräknat	156 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig lagring, övrig intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, fiberberedning samt exportbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.57 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	167 000	167 000	167 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-20 000	-20 000	-20 000
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	2 000	7 000	9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	149 000	154 000	156 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 149 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 154 000 000 kronor respektive 156 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2024 och 2025.

Skälen för regeringens förslag: Ett av de områden som anslaget används till är stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönt. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter beslut om stöd sker betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2024 och 2025.

Tabell 2.58 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	53 653	60 033	101 535		
Nya åtaganden	39 934	101 535	75 233		
Infriade åtaganden	33 554	-60 033	-56 768	-65 000	-55 000
Utestående åtaganden	60 033	101 535	120 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	105 000	110 000	120 000		

2.9.12 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tabell 2.59 Anslagsutveckling 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	Utgiftsprognos
2021		12 049	19 201
2022	Anslag	76 200 ¹	62 917
2023	Förslag	27 200	
2024	Beräknat	0	
2025	Beräknat	0	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet. Anslaget får även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmen. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till yrkesfisket för höjda priser på drivmedel 2022 och för administration av stödet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.60 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	36 200	36 200	36 200
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-9 000	-36 200	-36 200
<i>varav BP23</i>	<i>14 650</i>		
<i>– Omfördelning av medel mellan år inom programram</i>	<i>14 650</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	27 200	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

År 2023 är havs- och fiskeriprogrammets sista genomförandeår. Medel inom havs- och fiskeriprogrammet som inte nyttjats tidigare år omfördelas till kommande år. Anslaget ökas därför med 14 650 000 kronor 2023.

Regeringen föreslår att 27 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 0 kronor.

2.9.13 1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tabell 2.61 Anslagsutveckling 1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tusental kronor

2021	Utfall	152 069	Anslagssparande	14 931
2022	Anslag	174 200 ¹	Utgiftsprognos	171 462
2023	Förslag	109 000		
2024	Beräknat	0		
2025	Beräknat	0		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av åtgärder inom havs- och fiskeriprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.62 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	174 200	174 200	174 200
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-148 200	-174 200	-174 200
varav BP23	-36 200		
– Omfördelning av medel mellan år inom programram	-36 200		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	83 000		
Förslag/beräknat anslag	109 000	0	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

År 2023 är havs- och fiskeriprogrammets sista genomförandeår och medel beräknas bli outnyttjat. Anslaget minskas därför med 36 200 000 kronor 2023.

Regeringen föreslår att 109 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 0 kronor.

2.9.14 1:14 Livsmedelsverket

Tabell 2.63 Anslagsutveckling 1:14 Livsmedelsverket

Tusental kronor

2021	Utfall	270 946	Anslagssparande	5 887
2022	Anslag	341 398 ¹	Utgiftsprognos	344 944
2023	Förslag	327 670		
2024	Beräknat	345 477 ²		
2025	Beräknat	369 194 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 334 434 tkr i 2023 års prisnivå.³ Motsvarar 348 597 tkr i 2023 års prisnivå.**Ändamål**

Anslaget får användas för Livsmedelsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.64 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:14 Livsmedelsverket**

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	344 398	344 398	344 398
Pris- och löneomräkning ²	4 264	15 776	24 864
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer <i>varav BP23³</i>	-20 992	-14 697	-68
– <i>Ny struktur civilt försvar - sektorsansvariga myndigheter</i>	7 500	7 500	7 500
– <i>Ny reglering av tobaks- och nikotinprodukter</i>	492		
– <i>Nationellt beredskapslaboratorium dricksvatten</i>	6 000	6 000	6 000
– <i>Genomförande av nationellt kontrollprogram salmonella</i>	-8 600	-8 600	-8 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	327 670	345 477	369 194

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen har beslutat om en ny struktur för samhällets krisberedskap och civilt försvar. Den nya strukturen medför ytterligare uppgifter för Livsmedelsverket. Anslaget ökas därför med 7 500 000 kronor fr.o.m. 2023. Finansiering sker genom att anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med totalt 249 000 000 kronor fr.o.m. 2023.

För att Livsmedelsverket ska kunna förstärka den nationella laboratorieförmågan avseende analyser av dricksvatten vid mikrobiologiska hot vid kris och höjd beredskap föreslås anslaget ökas med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2023.

Livsmedelsverket får, med anledning av lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter som trädde i kraft den 1 augusti 2022, nya uppgifter beträffande snusliknande produkter. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 492 000 kronor 2023. Finansiering sker genom att anslaget 2:5 *Åtgärder avseende alkohol*,

narkotika, dopning, tobak samt spel inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskas.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:26 *Nedsättning av slakteriavgifter* minskas anslaget med 8 600 000 kronor fr.o.m. 2023. Minskningen föranleds av att en verksamhet byter finansieringskälla och påverkar därför inte den verksamhet som fortsatt finansieras från anslaget.

Regeringen föreslår att 327 670 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 345 477 000 kronor respektive 369 194 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.65 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Livsmedelsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>						
Gränskontroll	-271	6 053	18 000	18 200	-200	5 582
Myndighetsärenden	646	354	768	700	68	1 068
Kontroll av Livsmedelsanläggningar	-28 645	-27 266	223 900	214 900	9 000	-17 911
Kontroll av restsubstanser	3 314	-3 504	23 477	23 303	174	-16
Kontroll av bekämpningsmedel	1 691	-944	0	747	-747	0
Kontroll av kontaminanter exkl dioxiner	768	-427	0	1 331	-1 331	-990
Dioxinkontroll	565	-683	913	0	913	795
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och finansierar en bestämd del av verksamheten						
Uppdragsverksamhet	-37	1 948	10 600	10 600	0	1 911
Tjänsteexport	3 342	299	6 000	6 000	0	3 342
Summa uppdragsverksamhet	3 305	2 247	16 600	16 600	0	5 253

Källa: Livsmedelsverket.

2.9.15 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tabell 2.66 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

2021	Utfall	174 298	Anslagssparande	19 863
2022	Anslag	199 660 ¹	Utgiftsprognos	192 133
2023	Förslag	204 160		
2024	Beräknat	166 160		
2025	Beräknat	166 160		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget får användas för utgifter till stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt stöd till projektverksamhet med syfte att öka kompetens och utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.67 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	204 160	204 160	204 160
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer		-38 000	-38 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	204 160	166 160	166 160

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 204 160 000 kronor anvisas under anslaget

1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 166 160 000 kronor respektive 166 160 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2024 och 2025.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa goda förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av livsmedelsstrategin behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2024 och 2025.

Tabell 2.68 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	449	33 723	33 541		
Nya åtaganden	39 954	18 921	14 000		
Infriade åtaganden	6 680	-19 103	-27 541	-10 200	-9 800
Utestående åtaganden	33 723	33 541	20 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	44 000	47 000	20 000		

2.9.16 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**Tabell 2.69 Anslagsutveckling 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**

Tusental kronor

2021	Utfall	43 190	Anslagssparande	-3 265
2022	Anslag	46 913 ¹	Utgiftsprognos	44 567
2023	Förslag	46 913		
2024	Beräknat	46 913		
2025	Beräknat	46 913		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för medlemskapsavgifter i internationella organisationer inom utgiftsområdet. Anslaget får användas för internationella skogsfrågor. Anslaget får även användas för andra bidrag relaterade till utgiftsområdets internationella arbete.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.70 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	46 913	46 913	46 913
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 913	46 913	46 913

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 46 913 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 46 913 000 kronor respektive 46 913 000 kronor.

2.9.17 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 2.71 Anslagsutveckling 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

2021	Utfall	3 195 031	Anslagssparande	1 736 688
2022	Anslag	5 718 968 ¹	Utgiftsprognos	5 155 659
2023	Förslag	2 068 306		
2024	Beräknat	1 297 187		
2025	Beräknat	927 187		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får användas för utgifter för delar av det attesterande organets (Ekonomistyrningsverket) utgifter för revision av jordbruksfonderna för programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget får även användas för statsbidrag till kommuner med geografiska och demografiska utmaningar. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av EU:s program för stöd till biodling för perioden 2020–2022. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder, EU:s fiskefond, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Vidare får anslaget användas för eventuella ränteutgifter, rättegångskostnader, revisions- och kontrollutgifter förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den Europeiska unionen. Anslaget får även användas för utgifter för skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med tekniska utgifter för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare som drabbats av torkan 2018. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.72 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	3 783 297	3 783 297	3 783 297
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-500 410	-486 110	-856 110
varav BP23	-2 167 410	-2 711 110	-2 711 110
– Överföring medel för nationella åtgärder för landsbygdsutveckling	-829 400	-852 400	-868 400
– Överföring medel för nationell medfinansiering till GJP 2023–2027	-2 670 600	-2 647 600	-2 631 600
– Avslut av Honungsprogrammet 2020–2022	-2 710	-2 710	-2 710
– Omfördelning mellan år inom landsbygdsprogrammet	865 300	641 600	641 600
– Finansiella korrigeringar	470 000	150 000	150 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-1 214 581	-2 000 000	-2 000 000
Förslag/beräknat anslag	2 068 306	1 297 187	927 187

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Medel inom landsbygdsprogrammet som inte nyttjats tidigare år omfördelas till kommande år. Anslaget ökas därför med 865 300 000 kronor 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget öka med 641 600 000 kronor.

Flera åtgärder som i dag hanteras inom GJP kommer framöver att hanteras genom nationella stöd. Med grund i den strategiska planen fördelas medlen från anslaget till berörda anslag. Anslaget minskas därför med 829 400 000 kronor 2023. År 2024 beräknas anslaget minska med 852 400 000 kronor och för åren 2025–2027 med 868 400 000 kronor. De ökningarna som görs av andra anslag framgår av tabellen nedan.

Tabell 2.73 Överföring medel för nationella åtgärder för landsbygdsutveckling

Tusental kronor	2023	2024	2025–2027
Utg. omr. Anslag			
1 5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 000	3 000	3 000
19 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	92 400	92 400	92 400
20 1:3 Åtgärder för värdefull natur	15 000	15 000	15 000
22 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	600 000	600 000	600 000
23 1:2 Insatser för skogsbruket	22 000	22 000	22 000
23 1:7 Ersättning för viltskador	15 000	15 000	15 000
23 1:8 Statens jordbruksverk	82 000	105 000	121 000
Ökning, totalt	829 400	852 400	868 400

För nationell medfinansiering till nästa period av GJP, 2023–2027 med utbetalningar fram till 2029, finns ett nytt anslag, 1:30 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027*, uppfört dit tidigare avsatta medel för detta ändamål överförs. Anslaget minskas därför med 2 670 600 000 kronor 2023. För 2024 beräknas anslaget minska med 2 647 600 000 kronor. För 2025–2027 beräknas anslaget minska med 2 631 600 000 kronor. För 2028 och 2029 beräknas anslaget minska med 574 000 000 kronor respektive 573 000 000 kronor. Skillnader mellan dessa minskningar och budgeterade medel på det nya anslaget beror på omfördelningar mellan åren.

Regeringen föreslår att 2 068 306 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 1 297 187 000 kronor respektive 927 187 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor 2024 och 2025.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 500 000 000 kronor 2024 och 2025.

Tabell 2.74 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023 ¹	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	3 348 033	2 943 307	2 138 000		
Nya åtaganden	811 836	900 627	514 706		
Infriade åtaganden	1 216 562	-1 705 934	-1 152 706	-744 261	-248 699
Utestående åtaganden	2 943 307	2 138 000	1 500 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande	3 131 602	2 138 000	1 500 000		

¹14 400 000 kronor av de infriade åtagandena har flyttats till anslaget 1:30 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027*.

2.9.18 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 2.75 Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

År	Utfall	2021	2022	2023	2024	2025
2021	Utfall	2 704 513	Anslagssparande	1 836 263		
2022	Anslag	4 182 639 ¹	Utgiftsprognos	3 213 873		
2023	Förslag	1 468 013				
2024	Beräknat	1 158 862				
2025	Beräknat	784 062				

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får även användas för utgifter för EU:s program för stöd till biodling för perioden 2020–2022. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbrukare som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.76 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	4 088 310	4 088 310	4 088 310
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-195 148	-2 903 438	-3 278 238
<i>varav BP23</i>	<i>-676 010</i>	<i>-3 026 300</i>	<i>-3 401 100</i>
– Överföring EU-kuvert GJP:s andra pelare 2023–2027	-1 833 000	-1 833 000	-1 833 000
– Avslut av Honungsprogrammet 2020–2022	-2 710	-3 500	-3 500
– Omfördelning mellan år inom landsbygdsprogrammet	1 159 700	-1 189 800	-1 564 600
Överföring till/från andra anslag	-2 970	-26 010	-26 010
Övrigt	-2 422 179		
Förslag/beräknat anslag	1 468 013	1 158 862	784 062

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För EU-finansiering till nästa period av GJP, 2023–2027 med utbetalningar fram till 2029, finns ett nytt anslag, 1:31 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027*, uppfört dit tidigare avsatta medel för detta ändamål överförs. Anslaget minskas därför med 1 833 000 000 kronor för 2023–2027. För 2028–2029 beräknas anslaget minska med 345 000 000 kronor. Skillnader mellan dessa minskningar och budgeterade medel på det nya anslaget beror på omfördelningar mellan åren.

Regeringen föreslår att 1 468 013 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 1 158 862 000 kronor respektive 784 062 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 800 000 000 kronor 2024 och 2025.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 800 000 000 kronor 2024 och 2025.

Tabell 2.77 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023 ¹	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	3 851 969	3 517 916	2 623 100		
Nya åtaganden	950 894	1 113 372	103 346		
Infriade åtaganden	1 284 947	-2 008 188	-926 446	-677 944	-1 122 056
Utestående åtaganden	3 517 916	2 623 100	1 800 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 604 024	2 623 100	1 800 000		

¹21 600 000 kronor av de infriade åtagandena har flyttats till anslaget 1:31 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027*.

2.9.19 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 2.78 Anslagsutveckling 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

2021	Utfall	251 205	Anslagssparande	-2 037
2022	Anslag	92 330 ¹	Utgiftsprognos	89 043
2023	Förslag	92 330		
2024	Beräknat	19 830		
2025	Beräknat	19 830		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringsläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat- och energiinsatser inom de areella näringarna. Anslaget får användas för stöd till metangasreducering. Anslaget får användas för utgifter för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitikens liksom för effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.79 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	42 330	42 330	42 330
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	50 000	-22 500	-22 500
varav BP23	50 000		
– Stöd till metangasreducering	50 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	92 330	19 830	19 830

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökar med 50 000 000 kronor 2023 till följd av överföring från anslaget 1:24 *Biogasstöd* inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård för stöd till metangasreducering.

Regeringen föreslår att 92 330 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 19 830 000 kronor.

2.9.20 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 2.80 Anslagsutveckling 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

2021	Utfall	14 146	Anslagssparande	-30
2022	Anslag	24 116 ¹	Utgiftsprognos	24 086
2023	Förslag	24 116		
2024	Beräknat	24 116		
2025	Beräknat	24 116		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering. Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.81 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	24 116	24 116	24 116
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 116	24 116	24 116

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 116 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 24 116 000 kronor.

2.9.21 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tabell 2.82 Anslagsutveckling 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

2021	Utfall	1 359	Anslagssparande	
2022	Anslag	1 529 ¹	Utgiftsprognos	1 529
2023	Förslag	1 529		
2024	Beräknat	1 529		
2025	Beräknat	1 529		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Anslaget får även användas för utgifter för att täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.83 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	1 529	1 529	1 529
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 529	1 529	1 529

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Åtgärder på fjällägenheter* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 1 529 000 kronor respektive 1 529 000 kronor.

2.9.22 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 2.84 Anslagsutveckling 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

2021	Utfall	119 862	Anslagssparande	1 162
2022	Anslag	135 915 ¹	Utgiftsprognos	134 607
2023	Förslag	125 915		
2024	Beräknat	125 915		
2025	Beräknat	125 915		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter till åtgärder för främjande av rennäringen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.85 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	125 915	125 915	125 915
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	125 915	125 915	125 915

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 125 915 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 125 915 000 kronor respektive 125 915 000 kronor.

2.9.23 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 2.86 Anslagsutveckling 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

2021	Utfall	2 170 104	Anslagssparande	
2022	Anslag	2 134 808 ¹	Utgiftsprognos	2 134 808
2023	Förslag	2 160 339		
2024	Beräknat	2 219 869 ²		
2025	Beräknat	2 261 154 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 161 075 tkr i 2023 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 154 054 tkr i 2023 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå inom livsmedelsproduktion, djurhållning, djurhälsa och djurskydd, skog, skogsbruk och förädling av skogsråvara, landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt landskapsplanering och

markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer. Anslaget får även användas för ersättning för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning inom samma områden samt för fortlöpande miljöanalys.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.87 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	2 134 808	2 134 808	2 134 808
Pris- och löneomräkning ²	20 574	79 214	127 740
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	4 957	5 847	-1 394
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 160 339	2 219 869	2 261 154

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2022. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2024–2025 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 160 339 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 2 219 869 000 kronor respektive 2 261 154 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.88 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Verksamhetens intäkter 2023	Kostnader som ska täckas 2023	Resultat 2023	Ack. resultat utgående 2023
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Summa uppdragsverksamhet	4 131	0	860 000	860 000	0	4 131

Källa: Sveriges lantbruksuniversitet.

2.9.24 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 2.89 Anslagsutveckling 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2021	Utfall	676 110	Anslagssparande	4 776
2022	Anslag	713 664 ¹	Utgiftsprognos	706 797
2023	Förslag	738 664		
2024	Beräknat	738 664		
2025	Beräknat	738 664		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning för de areella näringarna. Anslaget får även användas till projektrelaterade utgifter för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier samt informationsinsatser inom området. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under samma utgiftsområde.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.90 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	713 664	713 664	713 664
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	25 000	25 000	25 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	738 664	738 664	738 664

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 738 664 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 738 664 000 kronor respektive 738 664 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2024–2029.

Skälen för regeringens förslag: Fleråriga åtaganden behöver ingås för att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2024–2029.

Tabell 2.91 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026–2029
Ingående åtaganden	951 590	1 162 427	1 400 000			
Nya åtaganden	791 163	867 976	909 635			
Infriade åtaganden	580 326	-630 403	-709 635	-700 000	-450 000	-450 000
Utestående åtaganden	1 162 427	1 400 000	1 600 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	1 600 000	1 600 000	1 600 000			

2.9.25 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 2.92 Anslagsutveckling 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

2021	Utfall	1 177	Anslagssparande	
2022	Anslag	1 177 ¹	Utgiftsprognos	1 177
2023	Förslag	1 177		
2024	Beräknat	1 177		
2025	Beräknat	1 177		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera verksamheten vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.93 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	1 177	1 177	1 177
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 177	1 177	1 177

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 1 177 000 kronor respektive 1 177 000 kronor.

2.9.26 1:26 Nedsättning av slakteriavgifter

Tabell 2.94 Anslagsutveckling 1:26 Nedsättning av slakteriavgifter

Tusental kronor

2021	Utfall	101 920	Anslagssparande	5 317
2022	Anslag	82 237 ¹	Utgiftsprognos	71 542
2023	Förslag	81 837		
2024	Beräknat	81 837		
2025	Beräknat	81 837		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för nedsättning av avgifter för den offentliga kontroll och annan offentlig verksamhet som görs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.95 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:26 Nedsättning av slakteriavgifter

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	73 237	73 237	73 237
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	8 600	8 600	8 600
varav BP23	8 600	8 600	8 600
– Genomförande av nationellt kontrollprogram salmonella	8 600	8 600	8 600
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	81 837	81 837	81 837

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Efter förslag i budgetpropositionen för 2022 överfördes medel från anslaget 1:26 *Nedsättning av slakteriavgifter* till anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* (prop. 2021/22:1 utg.omr 23, bet. 2021/22:MJU2, rskr. 2021/22:99). En del av beloppet som överfördes ska användas till stöd för genomförande av det nationella kontrollprogrammet för salmonella vid slakterier och vilthanteringsanläggningar. Då kontrollprogrammet huvudsakligen finansieras med avgifter är det mer ändamålsenligt att stöd för genomförandet av kontrollprogrammet i stället finansieras från anslaget 1:26 *Nedsättning av slakteriavgifter*. Anslaget föreslås därför ökas med 8 600 000 kronor fr.o.m. 2023.

Regeringen föreslår att 81 837 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Nedsättning av slakteriavgifter* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 81 837 000 kronor respektive 81 837 000 kronor.

2.9.27 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tabell 2.96 Anslagsutveckling 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

2021	Utfall	25 022	Anslagssparande	3 978
2022	Anslag	25 000 ¹	Utgiftsprognos	24 760
2023	Förslag	21 000		
2024	Beräknat	150 000		
2025	Beräknat	370 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för planering och andra åtgärder, inklusive stöd för investeringar hos statliga myndigheter och bidrag till kommuner och regioner, som stärker förmågan inom områdena livsmedels- och dricksvattenförsörjning under höjd beredskap och då ytterst krig. Anslaget får även användas för tillhörande administrativa kostnader för fördelning av sådana bidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.97 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	15 000	15 000	15 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	6 000	135 000	355 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	21 000	150 000	370 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 21 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 150 000 000 kronor respektive 370 000 000 kronor.

2.9.28 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.98 Anslagsutveckling 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

2021	Utfall	Anslagssparande	30 000
2022	Anslag	101 500 ¹	Utgiftsprognos
2023	Förslag	53 000	
2024	Beräknat	164 000	
2025	Beräknat	189 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Anslaget får även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.99 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	101 500	101 500	101 500
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-48 500	62 500	87 500
<i>varav BP23</i>	<i>-48 500</i>	<i>62 500</i>	<i>87 500</i>
– Omfördelning av medel mellan år inom programram	-48 500	62 500	87 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	53 000	164 000	189 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Till följd av försenad programstart omfördelas outnyttjade medel inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammets totala ram till kommande år. Anslaget minskar därför med 48 500 000 kronor 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget öka med 62 500 000 kronor respektive 87 500 000 kronor.

Regeringen föreslår att 53 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 164 000 000 kronor respektive 189 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 110 000 000 kronor 2024–2029.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 110 000 000 kronor 2024–2029.

Tabell 2.100 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026–2029
Ingående åtaganden			48 500			
Nya åtaganden		48 500	85 500			
Infriade åtaganden			-24 000	-30 000	-30 000	-50 000
Utestående åtaganden		48 500	110 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	34 000	75 700	110 000			

2.9.29 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.101 Anslagsutveckling 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	
2021			120 000
2022	Anslag	120 000 ¹	Utgiftsprognos 29 711
2023	Förslag	115 000	
2024	Beräknat	196 000	
2025	Beräknat	229 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av åtgärder inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.102 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹	120 000	120 000	120 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-5 000	76 000	109 000
<i>varav BP23</i>	-5 000	76 000	89 000
<i>– Omfördelning av medel mellan år inom programram</i>	-5 000	76 000	89 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	115 000	196 000	229 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Till följd av försenad programstart omfördelas outnyttjat medel inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammets totala ram till kommande år. Anslaget minskas därför med 5 000 000 kronor 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget öka med 76 000 000 kronor respektive 89 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 115 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 196 000 000 kronor respektive 229 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 350 000 000 kronor 2024–2029.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 350 000 000 kronor 2024–2029.

Tabell 2.103 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2021	Prognos 2022	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026–2029
Ingående åtaganden			205 000			
Nya åtaganden		205 000	260 000			
Infriade åtaganden			-115 000	-100 000	-100 000	-150 000
Utestående åtaganden		205 000	350 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	135 000	205 000	350 000			

2.9.30 1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tabell 2.104 Anslagsutveckling 1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande
2021		
2022	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2023	Förslag	2 000 000
2024	Beräknat	2 800 000
2025	Beräknat	2 800 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.105 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	2 000 000	2 800 000	2 800 000
varav BP23	2 000 000	2 800 000	2 800 000
– Överföring medel för nationell medfinansiering till GJP 2023–2027	2 670 600	2 647 600	2 631 600
– Omfördelning mellan år nationell medfinansiering GJP 2023–2027	-670 600	152 400	168 400
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 000 000	2 800 000	2 800 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare avsatta medel för nationell medfinansiering till nästa period av GJP, 2023–2027, med utbetalningar fram till 2029, överförs till anslaget från anslag 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Anslaget ökas därför med 2 000 000 000 kronor 2023. För 2024–2027 beräknas anslaget öka med 2 800 000 000 kronor. För 2028–2029 beräknas anslaget öka med 580 000 000 kronor. Skillnader mellan dessa ökning och minskningar på anslag 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* beror på omfördelningar mellan åren.

Regeringen föreslår att 2 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:30 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 2 800 000 kronor respektive 2 800 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:30 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 105 900 000 kronor 2024–2029.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:30 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 105 900 000 kronor 2024–2029.

Tabell 2.106 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:30 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026–2029
Ingående åtaganden	14 400 ¹			
Nya åtaganden	3 098 913			
Infriade åtaganden	-7 413	-798 602	-767 336	-1 539 962
Utestående åtaganden	3 105 900			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 105 900			

¹De ingående åtagandena 2023 är flyttade från anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

2.9.31 1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tabell 2.107 Anslagsutveckling 1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

2021	Utfall	Anslagssparande
2022	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2023	Förslag	1 538 900
2024	Beräknat	1 913 900
2025	Beräknat	1 913 900

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2022 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för åtgärder inom pelare två, i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder för stöd till biodling för perioden 2023–2027.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.108 Förändringar av anslagsnivån 2023–2025 för 1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	2023	2024	2025
Anvisat 2022¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	1 538 900	1 913 900	1 913 900
varav BP23	1 538 900	1 913 900	1 913 900
– Överföring EU-kuvert GJP:s andra pelare 2023–2027	1 833 000	1 833 000	1 833 000
– EU-kuvert stöd till biodling	5 900	5 900	5 900
– Omfördelning mellan år EU-medel GJP 2023–2027	-300 000	75 000	75 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 538 900	1 913 900	1 913 900

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2021 (bet. 2021/22:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 538 900 000 kronor anvisas under anslaget 1:31 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget till 1 913 900 000 kronor respektive 1 913 900 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:31 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 905 900 000 kronor 2024–2029.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2023 för anslaget 1:31 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 905 900 000 kronor 2024–2029.

Tabell 2.109 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:31 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	Förslag 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026–2029
Ingående åtaganden	21 600 ¹			
Nya åtaganden	3 895 419			
Infriade åtaganden	-11 119	-934 954	-891 003	-2 079 943
Utestående åtaganden	3 905 900			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 905 900			

¹De ingående åtagandena 2023 är flyttade från anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.